

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः,

श्री गुरुभ्यो नमः

हरिः ओं ॥

कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहिता

पद पाठः (वाक्य सहित)

प्रथमकाण्डे चतुर्थः प्रश्नः

Table of Contents

1 कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरिय संहितायाम् पद पाठे प्रथमकाण्डं.....	3
1.4 प्रथमकाण्डे चतुर्थः प्रश्नः – सुत्यादिने कर्तव्या ग्रहाः..	3

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः,

श्री गुरुभ्यो नमः ॥ हरिः ओं

## 1 कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरिय संहितायाम् पद पाठे

### प्रथमं काण्डं

#### 1.4 प्रथमकाण्डेचतुर्थः प्रश्नः – सुत्यादिने कर्तव्या ग्रहाः

##### 1.4.1.1

आ ददे॑ ग्रा॒वा॒स्य॒ध्व॒र॒कृ॒द् दे॒वे॒भ्यो॑-गं॒भी॒र॒मि॒म-म॒ध्व॒रं  
कृ॒ध्यु॒त्त॒मे॒न प॒वि॒ने॒न्द्रा॒य सो॒म॒ सु॒षु॒तं म॒धु॒म॒न्तं प॒य॒स्व॒न्तं  
वृ॒ष्टि॒व॒नि॒मि॒न्द्रा॒य त्वा वृ॒त्र॒घ्न इ॒न्द्रा॒य त्वा वृ॒त्र॒तु॒र इ॒न्द्रा॒य त्वाऽभि॒मा॒ति॒घ्न  
इ॒न्द्रा॒य त्वाऽऽदि॒त्य॒व॒त इ॒न्द्रा॒य त्वा वि॒श्व॒दे॒व्या॒व॒ते श्वा॒न्नाः स्थ वृ॒त्र॒तु॒रो  
रा॒धो॒गू॒र्ता अ॒मृत॑स्य॒ पत्नी॒स्ता दे॒वीर्दे॒व॒त्रे॒मं य॒ज्ञं ध॒त्तो॒प॒हू॒ताः सो॒म॒स्य  
पि॒ब॒तो प॒हू॒तो यु॒ष्मा॒क - [ ] 1

##### 1.4.1.1 (Padam)

ए॒ति । द॒दे । ग्रा॒वा । अ॒सि । अ॒ध्व॒र॒कृ॒दि॒त्य॒ध्व॒र - कृ॒त् । दे॒वे॒भ्यः ।  
गं॒भी॒र॒म् । इ॒म॒म् । अ॒ध्व॒र॒म् । कृ॒धि । उ॒त्त॒मे॒ने॒त्यु॒त् - त॒मे॒न ।

प॒विना॑ । इन्द्रा॑य । सोम॑म् । सु॒षु॒तमि॑ति सु – सु॒तम् । मधु॑मन्तमि॒ति  
मधु॑ – मन्त॑म् । पय॑स्वन्तम् । वृ॒ष्टि॒वनि॑मि॒ति वृ॑ष्टि – वनि॑म् ।  
इन्द्रा॑य । त्वा । वृ॒त्रघ्न॑ इति वृ॒त्र – घ्ने । इन्द्रा॑य । त्वा । वृ॒त्रतु॑र  
इति वृ॒त्र – तुरे॑ । इन्द्रा॑य । त्वा । अ॒भिमा॑तिघ्न इत्य॒भिमा॑ति – घ्ने ।  
इन्द्रा॑य । त्वा । आ॒दि॒त्यव॑त इत्या॒दि॒त्य – व॑ते । इन्द्रा॑य । त्वा ।  
वि॒श्वदे॑व्याव॒त इति॑ वि॒श्वदे॑व्य – व॑ते । श्वा॒त्राः । स्थ । वृ॒त्रतु॑र इति  
वृ॒त्र – तुरः॑ । रा॒धो॒गूर्ता॑ इति रा॒धः – गूर्ताः॑ । अ॒मृत॑स्य । पत्नीः॑ ।  
ताः । दे॒वीः । दे॒वत्रे॑ति दे॒व – त्रा । इ॒मम् । य॒ज्ञम् । ध॒त्त ।  
उप॑हू॒ता इत्यु॑प – हू॒ताः । सोम॑स्य । पि॒ब॒त । उप॑हू॒त इत्यु॑प – हू॒तः ।  
यु॒ष्माक॑म् । १ (५०)

#### 1.4.1.2

सोमः॑ पि॒ब॒तु य॑त्ते सोम दि॒वि ज्यो॑तिर्यत् पृ॒थि॒व्यां य॑दु॒राव॑न्तरि॒क्षे  
तेना॑स्मै यज॑माना॒योरु॒राया॑ कृ॒ध्यधि॑ दा॒त्रे वो॑चो धिष॑णे वी॒डू स॑ती  
वी॒डये॑था – मूर्जं॑ दधा॒थामूर्जं॑ मे ध॒त्तं मा वाँ हिँ॑सिषं॒ मा मा

हि॒॒सि॒ष्टं॑ प्रा॒गपा॒गुद॑ग॒धरा॒क्तास्त्वा॑ दि॒श आ॒ धा॒वन्त्वं॑ नि॒ ष्वर॑ ।  
यत्ते॑ ( ) सो॒मादा॑भ्यं॒ नाम॒ जागृ॑वि॒ तस्मै॑ ते सोम॒ सोमा॑य॒ स्वाहा॑ ॥ 2

**1.4.1.2 (Padam)**

सोमः॑ । पि॒बतु॑ । यत् । ते । सोम॑ । दि॒वि । ज्योतिः॑ । यत् ।  
पृ॒थि॒व्याम् । यत् । उ॒रौ । अ॒न्तरि॑क्षे । तेन॑ । अ॒स्मै । यज॑मानाय ।  
उ॒रु । रा॒या । कृ॒धि । अधी॑ति । दा॒त्रे । वो॒चः । धि॒षणे॑ इति॑ ।  
वी॒डू इति॑ । स॒ती इति॑ । वी॒डये॑थाम् । ऊ॒र्जम् । द॒धा॒थाम् । ऊ॒र्जम् ।  
मे । ध॒त्तम् । मा । वा॒म् । हि॒॒सि॒ष्टम् । मा । मा । हि॒॒सि॒ष्टम् ।  
प्राक् । अ॒पाक् । उ॒दक् । अ॒धरा॑क् । ताः । त्वा । दि॒शः । एति॑ ।  
धा॒वन्तु॑ । अ॒ंब । नी॒ति । स्वर॑ ॥ यत् । ते ( ) । सोम॑ । अ॒दा॑भ्यम् ।  
नाम॑ । जागृ॑वि । तस्मै॑ । ते । सोम॑ । सोमा॑य । स्वाहा॑ ॥ 2 (59)

(युष्माक॑ – स्वर॑ यत्ते – नव॑ च ) (A1)

**1.4.2.1**

वा॒चस्प॑तये॒ पव॑स्व वा॒जिन् वृ॒षा वृ॒ष्णो अ॒॒शु॒भ्यां ग॑भ॒स्ति॒पूतो॑  
दे॒वो दे॒वानां॑ प॒वि॒त्रम॑सि॒ येषां॑ भा॒गोऽसि॑ तेभ्य॒स्त्वा स्वा॑कृ॒तोऽसि॑  
म॒धुम॑तीर्न॒ इष॑स्कृ॒धि वि॒श्वेभ्य॑स्त्वेन्द्रि॒येभ्यो॑ दि॒व्येभ्यः॑ पा॒र्थि॒वेभ्यो॑

मन॑स्त्वा ऽष्टूर्व॑न्तरि॑क्ष – मन्वि॑हि स्वाहा॑ त्वा सु॒भवः॑ सू॒र्याय॑  
दे॒वेभ्य॑स्त्वा मरी॑चिपे॒भ्य ए॒ष ते॑ योनिः॑ प्रा॒णाय॑ त्वा ॥ 3

**1.4.2.1 (Padam)**

वा॒चः । प॒तये॑ । प॒वस्व॑ । वा॒जिन् । वृ॒षा । वृ॒ष्णः ।  
अ॒ञ्शु॒भ्यामि॒त्यञ्शु॑ – भ्या॒म् । ग॒भस्ति॑पू॒त इति॑ ग॒भस्ति॑ – पू॒तः ।  
दे॒वः । दे॒वाना॑म् । प॒वित्र॑म् । अ॒सि । ये॒षां । भा॒गः । अ॒सि ।  
ते॒भ्यः । त्वा । स्वा॑ङ्क॒तः । अ॒सि । म॒धुम॑तीरि॒ति म॒धु – म॒तीः । नः॑ ।  
इ॒षः । कृ॒धि । वि॒श्वेभ्यः॑ । त्वा । इ॒न्द्रि॒येभ्यः॑ । दि॒व्येभ्यः॑ ।  
पा॒र्त्थि॒वेभ्यः॑ । मनः॑ । त्वा । अ॒ष्टु । उ॒रु । अ॒न्तरि॑क्षम् । अ॒न्वि॒ति ।  
इ॒हि । स्वाहा॑ । त्वा । सु॒भव॑ इति॑ सु – भवः॑ । सू॒र्याय॑ । दे॒वेभ्यः॑ ।  
त्वा । मरी॑चिपे॒भ्य इति॑ मरी॑चि – पे॒भ्यः । ए॒षः । ते॑ । योनिः॑ ।  
प्रा॒णाय॑ति॒ प्र – अ॒नाय॑ । त्वा ॥ 3 (47)

(वा॒चः – स॒प्तच॑त्वारि॒ञ्शत्) (A2)

**1.4.3.1**

उ॒प॒या॒म॒गृही॑तो ऽस्य॑न्तर्य॑च्छ म॒घव॑न् पा॒हि सोम॑मु॒रुष्य॑ रा॒यः स॒मिषो॑  
यज॑स्वा॒न्तस्ते॑ द॒धामि॑ द्यावा॑पृ॒थि॒वी अ॒न्तरु॑र्वन्तरि॑क्षञ् स॒जोषा॑

दे॒वैर॒वरैः॑ परै॑श्चा॒न्तर्या॑मे म॒घव॑न् मा॒दय॑स्व स्वा॒ङ्क॒तो॒ऽसि॑ म॒धु॒मती॑र्न  
इ॒ष॒स्कृ॒धि वि॒श्वेभ्य॑स्त्वेन्द्रि॒येभ्यो॑ दि॒व्येभ्यः॑ पा॒र्थि॒वेभ्यो॑ म॒न॒स्त्वा  
ऽष्टू॒र्वन्त॑रि॒क्षम॑न्वि॒हि स्वाहा॑ त्वा सु॒भवः॑ सू॒र्याय॑ दे॒वेभ्य॑ ( )  
स्त्वा म॒रीचि॑पेभ्य ए॒ष ते यो॑नि॒रपा॑नाय त्वा ॥ 4

**1.4.3.1 (Padam)**

उ॒पया॑म॒गृही॑त इत्यु॒पया॑म – गृ॒हीतः॑ । अ॒सि । अ॒न्तः । य॒च्छ ।  
म॒घव॑न्निति म॒घ – व॒न् । पा॒हि । सोम॑म् । उ॒रुष्य॑ । रा॒यः । स॒मिति॑ ।  
इ॒षः । य॒ज॒स्व । अ॒न्तः । ते । द॒धामि॑ । द्या॒वापृ॑थि॒वी इति॑  
द्या॒वा – पृ॒थि॒वी । अ॒न्तः । उ॒रु । अ॒न्त॒रि॒क्षम् । स॒जोषा॑ इति॑  
स – जोषाः॑ । दे॒वैः । अ॒वरैः॑ । परैः॑ । च । अ॒न्त॒र्या॑म इत्य॒न्तः-या॑मे ।  
म॒घव॑न्निति म॒घ – व॒न् । मा॒दय॑स्व । स्वा॒ङ्क॒तः । अ॒सि । म॒धु॒मती॑रिति॑  
म॒धु – म॒तीः । नः । इ॒षः । कृ॒धि । वि॒श्वेभ्यः॑ । त्वा । इन्द्रि॒येभ्यः॑ ।  
दि॒व्येभ्यः॑ । पा॒र्थि॒वेभ्यः॑ । म॒नः । त्वा । अ॒ष्टु । उ॒रु । अ॒न्त॒रि॒क्षम् ।  
अ॒न्विति॑ । इ॒हि । स्वाहा॑ । त्वा । सु॒भव॑ इति सु – भवः॑ । सू॒र्याय॑ ।  
दे॒वेभ्यः॑ ( ) । त्वा । म॒रीचि॑पेभ्य इति म॒रीचि॑ – पे॒भ्यः । ए॒षः । ते ।

योनिः । अपानायेत्यप – अनाय । त्वा ॥ 4 (57)

(देवेभ्यः – सप्त च) (A3)

**1.4.4.1**

आ वायो भूष शुचिपा उप नः सहस्रं ते नियुतो विश्ववार ।

उपो ते अन्धो मद्यमयामि यस्य देव दधिषे पूर्वपेयं ॥

उपयामगृहीतोऽसि वायवे त्वेन्द्रवायू इमे सुताः ।

उप प्रयोभिरा गतमिन्दवो वामुशन्ति हि ॥

उपयामगृहीतो-ऽसीन्द्रवायुभ्यां त्वैष ते योनिः सजोषाभ्यां त्वा ॥ 5

**1.4.4.1 (Padam)**

एति । वायो इति । भूष । शुचिपा इति शुचि – पाः । उपेति । नः ।

सहस्रम् । ते । नियुत इति नि – युतः । विश्ववारेति विश्व – वार ॥

उपो इति । ते । अन्धः । मद्यम् । अयामि । यस्य । देव । दधिषे ।

पूर्वपेयमिति पूर्व – पेयम् ॥ उपयामगृहीत इत्युपयाम – गृहीतः ।

असि । वायवे । त्वा । इन्द्रवायू इतीन्द्र – वायू । इमे । सुताः ॥

उपेति । प्रयोभिरिति प्रयः – भिः । एति । गतम् । इन्दवः । वाम् ।

उशन्ति । हि ॥ उपयामगृहीत इत्युपयाम – गृहीतः । असि ।



इ॒न्द्र॒वा॒यु॒भ्या॒मि॒तीन्द्र॒वा॒यु॒ – भ्या॒म् । त्वा॒ । ए॒षः॑ । ते॒ । यो॒निः॑ ।

स॒जोषा॑भ्या॒मिति॑ स – जोषा॑भ्या॒म् । त्वा॒ ॥ 5 (43)

(आ वा॒यो – त्रि॒च॒त्वा॒रि॒ंशत्) (A4)

#### 1.4.5.1

अ॒यं वाँ॑ मि॒त्रा॒व॒रु॒णा सु॒तः॑ सोम॑ ऋ॒ता॒वृ॒धा । म॒मे॒दि॒ह श्रु॒तं ह॒वं॑ ।

उ॒प॒या॒म॒गृ॒ही॒तो-ऽसि॑ मि॒त्रा॒व॒रु॒णाभ्यां॑ त्वै॒ष ते॒ यो॒निर् ऋ॒ता॒यु॒भ्यां॑

त्वा ॥ 6

#### 1.4.5.1 (Padam)

अ॒यम् । वा॒म् । मि॒त्रा॒व॒रु॒णे॒ति॑ मि॒त्रा – व॒रु॒णा । सु॒तः॑ । सोमः॑ ।

ऋ॒ता॒वृ॒धे॒त्यृ॒त – वृ॒धा ॥ म॒म । इ॒त् । इ॒ह । श्रु॒तम् । ह॒वम् ॥

उ॒प॒या॒म॒गृ॒ही॒त इ॒त्यु॒प॒या॒म – गृ॒ही॒तः॑ । अ॒सि॒ । मि॒त्रा॒व॒रु॒णाभ्या॒मिति॑

मि॒त्रा – व॒रु॒णाभ्या॒म् । त्वा॒ । ए॒षः॑ । ते॒ । यो॒निः॑ ।

ऋ॒ता॒यु॒भ्या॒मि॒त्यृ॒ता॒यु॒ – भ्या॒म् । त्वा॒ ॥ 6 (20)

(अ॒यं वाँ॑ – वि॒ंश॒तिः) (A5)

**1.4.6.1**

या वां कशा मधु॑म॒त्यश्चि॑ना सू॒नृता॑वती । तया॑ य॒ज्ञं मि॑मिक्षतं ।  
उ॒पया॑मगृ॒हीतो॑-ऽस्य॒श्चि॒भ्यां॑ त्वैष ते योनि॑र्मा॒ध्वी॒भ्यां॑ त्वा ॥ 7

**1.4.6.1 (Padam)**

या । वा॒म् । क॒शा । म॒धु॒म॒तीति॑ म॒धु – म॒ती । अ॒श्चि॒ना ।  
सू॒नृता॑वतीति॑ सू॒नृता॑ – व॒ती ॥ तया॑ । य॒ज्ञम् । मि॒मि॒क्ष॒तम् ॥  
उ॒पया॑मगृ॒हीत॑ इत्यु॒पया॑म – गृ॒हीतः॑ । अ॒सि ।  
अ॒श्चि॒भ्यामि॒त्यश्चि॑ – भ्या॒म् । त्वा । ए॒षः । ते । योनिः॑ ।  
मा॒ध्वी॒भ्याम् । त्वा ॥ 7 (18) (या वा – म॒ष्टाद॑श) (A6)

**1.4.7.1**

प्रा॒तर्यु॒जौ वि मु॑च्ये॒था-म॑श्चि॒नावे॑ह गच्छ॒तं । अ॒स्य सोम॑स्य पी॒तये॑ ॥  
उ॒पया॑मगृ॒हीतो॑-ऽस्य॒श्चि॒भ्यां॑ त्वैष ते योनि॑र॒श्चि॒भ्यां॑ त्वा ॥ 8

**1.4.7.1 (Padam)**

प्रा॒तर्यु॒जावि॑ति प्रातः – यु॒जौ । वी॒ति । मु॒च्ये॒थाम् । अ॒श्चि॒नौ । ए॒ति ।  
इ॒ह । ग॒च्छ॒तम् ॥ अ॒स्य । सोम॑स्य । पी॒तये॑ ॥ उ॒पया॑मगृ॒हीत॑  
इत्यु॒पया॑म – गृ॒हीतः॑ । अ॒सि । अ॒श्चि॒भ्यामि॒त्यश्चि॑ – भ्या॒म् ।

त्वा । ए॒षः । ते । यो॒निः । अ॒श्विभ्या॒मित्य॒श्वि – भ्या॒म् । त्वा ॥ 8 (19)

(प्रा॒तर्यु॒जावे – का॒न्न वि॒ंश॒तिः) (A7)

#### 1.4.8.1

अ॒यं वे॒नश्चो॑दयत् पृ॒श्निग॑र्भा ज्यो॒तिर्ज॑रायू रज॒सो वि॒माने॑ ।  
इ॒मम॒पां॑ सं॒गमे॑ सूर्य॒स्य शि॒शुं न वि॒प्रा म॑ति॒भी रि॑हन्ति ॥  
उ॒पया॑मगृ॒हीतो-ऽसि॑ श॒ण्डाय॑ त्वैष ते यो॒निर्वी॒रतां॑ पाहि ॥ 9

#### 1.4.8.1 (Padam)

अ॒यम् । वे॒नः । चो॒दय॑त् । पृ॒श्निग॑र्भा इति पृ॒श्नि – गर्भाः ।  
ज्यो॒तिर्ज॑रायुरिति ज्यो॒तिः – ज॒रायुः । रज॒सः । वि॒मान इति  
वि – माने॑ ॥ इ॒मम् । अ॒पाम् । सं॒गम इति सं – गमे । सूर्य॒स्य ।  
शि॒शुम् । न । वि॒प्राः । म॒तिभि॑रिति म॒ति – भिः । रि॑हन्ति ॥  
उ॒पया॑मगृ॒हीत इत्यु॑पया॒म – गृ॒हीतः । अ॒सि । श॒ण्डाय॑ । त्वा । ए॒षः ।  
ते । यो॒निः । वी॒रता॑म् । पाहि ॥ 9 (25)

(अ॒यं वे॒नः – पञ्च॑वि॒ंश॒तिः) (A8)

**1.4.9.1**

तं प्र॒ल॒था॑ पूर्॒व॒था॑ वि॒श्व॒थे॒म॒था॑ ज्ये॒ष्ठ॒ता॒तिं॑ बर्॒हि॒ष॒द॒ꣳ सु॒व॒र्वि॒दं॑  
प्र॒ती॒ची॒नं॑ वृ॒ज॒नं॑ दो॒ह॒से॑ गि॒राऽऽशुं॑ जय॒न्त॒म॒नु॒ या॒सु॒ वर्ध॑से ।  
उ॒प॒या॒म॒गृ॒ही॒तो॒-ऽसि॑ मर्का॒य त्वै॒ष ते॒ यो॒निः॑ प्र॒जाः पा॒हि ॥ 10

**1.4.9.1 (Padam)**

तम् । प्र॒ल॒था॑ । पूर्॒व॒था॑ । वि॒श्व॒था॑ । इ॒म॒था॑ ।  
ज्ये॒ष्ठ॒ता॒ति॒मि॒ति॑ ज्ये॒ष्ठ - ता॒ति॒म् । बर्॒हि॒ष॒द॒मि॒ति॑ बर्॒हि - स॒द॒म् ।  
सु॒व॒र्वि॒द॒मि॒ति॑ सु॒वः - वि॒द॒म् । प्र॒ती॒ची॒न॒म् । वृ॒ज॒न॒म् । दो॒ह॒से॑ । गि॒रा ।  
आ॒शु॒म् । जय॒न्त॒म् । अ॒न्वि॒ति॑ । या॒सु॒ । वर्ध॑से ॥ उ॒प॒या॒म॒गृ॒ही॒त  
इ॒त्यु॒प॒या॒म - गृ॒ही॒तः॑ । अ॒सि॒ । मर्का॒य । त्वा॒ । ए॒षः । ते॒ । यो॒निः॑ ।  
प्र॒जा इति॑ प्र - जाः । पा॒हि ॥ 10 (26)

(तं प्र॒ल॒था॑ - षट्॒विं॒श॒तिः॑ ) (A9)

**1.4.10.1**

ये दे॒वा दि॒व्ये॒का॒द॒श॒ स्थ॑ पृ॒थि॒व्या - म॒ध्ये॒का॒द॒श॒ स्थाऽप्सु॑षदो  
महि॒नै॒का॒द॒श॒ स्थ॑ ते दे॒वा य॒ज्ञमि॒मं जु॑षध्व-मु॒प॒या॒म॒गृ॒ही॒तो॒-  
ऽस्या॒ग्र॒य॒णो॒ऽसि॑ स्वा॒ग्र॒य॒णो जि॒न्व य॒ज्ञं जि॒न्व य॒ज्ञप॑ति॒म॒भि स॑व॒ना

पा॒हि वि॒ष्णु॒स्त्वां पा॒तु वि॒शं त्वं पा॒हीन्द्रि॒येणै॒ष ते योनि॒ विश्वे॑भ्य॒स्त्वा  
दे॒वेभ्यः॑ ॥ 11

**1.4.10.1 (Padam)**

ये । दे॒वाः । दि॒वि । ए॒काद॑श । स्थ । पृ॒थि॒व्याम् । अधी॑ति ।  
ए॒काद॑श । स्थ । अ॒प्सुष॑द इत्य॒प्सु – स॒दः । म॒हि॒ना । ए॒काद॑श ।  
स्थ । ते । दे॒वाः । य॒ज्ञम् । इ॒मम् । जु॒षध्व॑म् । उ॒पया॑मगृ॒हीत॑  
इत्यु॒पया॑म – गृ॒हीतः॑ । अ॒सि । आ॒ग्रय॑णः । अ॒सि । स्वा॒ग्रय॑ण  
इति॒ सु – आ॒ग्रय॑णः । जि॒न्व । य॒ज्ञम् । जि॒न्व । य॒ज्ञप॑तिमि॒ति  
य॒ज्ञ – प॑तिम् । अ॒भीति॑ । स॒वना॑ । पा॒हि । वि॒ष्णुः । त्वा॒म् । पा॒तु ।  
वि॒शम् । त्व॒म् । पा॒हि । इन्द्रि॒येण॑ । ए॒षः । ते । योनिः॑ । विश्वे॑भ्यः ।  
त्वा । दे॒वेभ्यः॑ ॥ 11 (43) (ये दे॒वा – स्त्रि॑चत्वारि॒ंशत्) (A10)

**1.4.11.1**

त्रि॒ंश॒त्रय॑श्च ग॒णिनो॑ रु॒जन्तो॑ दि॒वः रु॒द्राः पृ॒थि॒वीं च स॑चन्ते ।  
ए॒काद॑शासो॑ अ॒प्सुष॑दः सु॒तः सोमं॑ जु॒षन्ताः॑ स॒वना॑य वि॒श्वे ॥  
उ॒पया॑मगृ॒हीतो॑-ऽस्या॒ग्रय॑णो॒ऽसि स्वा॒ग्रय॑णो जि॒न्व य॒ज्ञं जि॒न्व

य॒ज्ञ॒प॒ति॒म॒भि॒ स॒व॒ना॒ पा॒हि॒ वि॒ष्णु॒स्त्वां॑ पा॒तु॒ वि॒शं॒ त्वं॑ पा॒ही॒न्द्रि॒ये॒णै॒ष  
ते॒ यो॒नि॒र्वि॒श्वे॑भ्य॒स्त्वा॒ दे॒वे॒भ्यः॑ ॥ 12

**1.4.11.1 (Padam)**

त्रि॒ंश॒त् । त्रयः॑ । च॒ । ग॒णि॒नः॑ । रु॒ज॒न्तः॑ । दि॒वम् । रु॒द्राः ।  
पृ॒थि॒वी॒म् । च॒ । स॒च॒न्ते ॥ ए॒का॒द॒शा॒सः॑ । अ॒प्सु॒ष॒द इ॒त्य॒प्सु॒-स॒दः॑ ।  
सु॒तम् । सो॒मम् । जु॒ष॒न्ता॒म् । स॒व॒नाय॑ । वि॒श्वे ॥ उ॒प॒या॒म॒गृ॒ही॒त  
इ॒त्यु॒प॒या॒म - गृ॒ही॒तः॑ । अ॒सि॒ । आ॒ग्र॒य॒णः॑ । अ॒सि॒ । स्वा॒ग्र॒य॒ण इ॒ति॒  
सु - आ॒ग्र॒य॒णः॑ । जि॒न्व॑ । य॒ज्ञ॒म् । जि॒न्व॑ । य॒ज्ञ॒प॒ति॒मि॒ति॒  
य॒ज्ञ - प॒ति॒म् । अ॒भी॒ति॑ । स॒व॒ना । पा॒हि॒ । वि॒ष्णुः॑ । त्वा॒म् । पा॒तु॒ ।  
वि॒शम् । त्वम् । पा॒हि॒ । इ॒न्द्रि॒ये॒ण॑ । ए॒षः॑ । ते॒ । यो॒निः॑ । वि॒श्वे॑भ्यः॑ ।  
त्वा॒ । दे॒वे॒भ्यः॑ ॥ 12 (42) (त्रि॒ंश॒त्त्रयो॑ - द्वि॒च॒त्वा॒रि॒ंश॒त्) (A11)

**1.4.12.1**

उ॒प॒या॒म॒गृ॒ही॒तो॒-ऽसी॒न्द्रा॒य॒ त्वा॒ बृ॒ह॒द्व॒ते॒ व॒य॒स्व॒त उ॒क्था॒यु॒वे॒ य॒त्त  
इ॒न्द्र॒ बृ॒ह॒द्व॒य॒स्त॒स्मै॑ त्वा॒ वि॒ष्ण॒वे॒ त्वै॒ष ते॒ यो॒नि॒रि॒न्द्रा॒य  
त्वो॒क्था॒यु॒वे॑ ॥ 13

**1.4.12.1 (Padam)**

उ॒प॒या॒म॒गृ॒ही॒त॒ इ॒त्यु॒प॒या॒म॒ – गृ॒ही॒तः॑ । अ॒सि॒ । इ॒न्द्रा॒य॒ । त्वा॒ ।  
बृ॒ह॒द्व॒त॒ इति॑ बृ॒ह॒त् – व॒ते॒ । व॒य॒स्व॒ते॒ । उ॒क्था॒यु॒व॒ इत्यु॒क्थ॒ – यु॒वे॑ ॥  
यत् । ते॒ । इ॒न्द्र॒ । बृ॒ह॒त् । व॒यः॑ । तस्मै॑ ॥ त्वा॒ । वि॒ष्णा॒वे॒ । त्वा॒ ।  
ए॒षः॑ । ते॒ । यो॒निः॑ । इ॒न्द्रा॒य॒ । त्वा॒ । उ॒क्था॒यु॒व॒ इत्यु॒क्थ॒ – यु॒वे॑ ॥ 13

(22) (उ॒प॒या॒म॒गृ॒ही॒तो॒ऽसी॒न्द्रा॒य॒ – द्वा॒वि॒ंश॒तिः॑) (A12)

**1.4.13.1**

मू॒र्ध्ना॑नं॒ दि॒वो॑ अ॒र॒तिं॑ पृ॒थि॒व्या॑ वै॒श्वा॒न॒र॒मृ॒ता॒य॒ जा॒त॒म॒ग्निं॑ ।  
क॒वि॒ं स॒म्रा॒ज॒-म॒ति॒थिं॑ ज॒ना॒ना॒मा॒स॒न्ना॒ पा॒त्रं॑ ज॒न॒य॒न्त॒ दे॒वाः॑ ॥  
उ॒प॒या॒म॒गृ॒ही॒तो॒-ऽस्य॑ग्नये॒ त्वा॑ वै॒श्वा॒न॒रा॒य॒ ध्रु॒वो॑ऽसि॒ ध्रु॒व॒क्षि॒ति॒ ध्रु॒वा॒णां॑  
ध्रु॒व॒त॒मो॑ऽच्यु॒ता॒ना॒-म॒च्यु॒त॒क्षि॒त्त॒म॒ ए॒ष॒ ते॒ यो॒नि॒र॒ग्नये॑ त्वा॑ वै॒श्वा॒न॒रा॒य॑ ॥ 14

**1.4.13.1 (Padam)**

मू॒र्धा॑न॒म् । दि॒वः॑ । अ॒र॒ति॒म् । पृ॒थि॒व्याः॑ । वै॒श्वा॒न॒र॒म् । ऋ॒ता॒य॒ ।  
जा॒त॒म् । अ॒ग्नि॒म् ॥ क॒वि॒म् । स॒म्रा॒ज॒मि॒ति॒ सं – रा॒ज॒म् । अ॒ति॒थि॒म् ।  
ज॒ना॒ना॒म् । आ॒स॒न् । ए॒ति॒ । पा॒त्र॒म् । ज॒न॒य॒न्त॒ । दे॒वाः॑ ॥  
उ॒प॒या॒म॒गृ॒ही॒त॒ इत्यु॒प॒या॒म॒ – गृ॒ही॒तः॑ । अ॒सि॒ । अ॒ग्नये॑ । त्वा॒ ।

वै॒श्वान॑राय॒ । ध्रु॒वः । अ॒सि॒ । ध्रु॒वक्षि॑तिरिति॒ ध्रु॒व-क्षि॑तिः । ध्रु॒वाणा॑म् ।  
ध्रु॒वत॑म॒ इति॑ ध्रु॒व - त॒मः । अ॒च्यु॑तानाम् । अ॒च्यु॑तक्षि॒तम॒  
इत्य॑च्यु॒तक्षि॑त् - त॒मः । ए॒षः । ते । यो॒निः । अ॒ग्नये॑ । त्वा ।

वै॒श्वान॑राय॒ ॥ 14 (35) (मू॒र्द्धानं॑ - पञ्च॑त्रिं॒शत्) (A13)

**1.4.14.1**

मधु॑श्च॒ माध॑वश्च॒ शुक्र॑श्च॒ शुचि॑श्च॒ नभ॑श्च॒ नभ॑स्यश्च॒ षश्चो॒र्जश्च॒  
सह॑श्च॒ सह॑स्यश्च॒ तप॑श्च॒ तप॑स्यश्चो-प॒याम॑गृहीतोऽसि॒

सं॒ सर्प॑ऽस्य॒ ह॒स्पत्या॑य॒ त्वा ॥ 15

**1.4.14.1 (Padam)**

मधुः॑ । च॒ । माध॑वः । च॒ । शु॒क्रः । च॒ । शु॒चिः । च॒ । नभः॑ । च॒ ।  
नभ॑स्यः । च॒ । इ॒षः । च॒ । ऊ॒र्जः । च॒ । सहः॑ । च॒ । सह॑स्यः ।  
च॒ । तपः॑ । च॒ । तप॑स्यः । च॒ । उ॒प॒याम॑गृहीत॒ इत्यु॑प॒याम॑-गृहीतः ।  
अ॒सि॒ । सं॒ सर्प॑ इति॒ सं - सर्पः॑ । अ॒सि॒ ।

अ॒ह॒स्पत्या॑येत्य॒हः - प॒त्याय॑ । त्वा ॥ 15 (30)

(मधु॑श्च - त्रिं॒शत्) (A14)



**1.4.15.1**

इन्द्रा॑ग्नी॒ आ ग॑तꣳ सु॒तं गी॒र्भिर्न॑भो वरे॑ण्यं । अस्य॑ पा॒तं धि॒येषि॑ता ॥  
उप॒याम॑गृही॒तो – ऽसीन्द्रा॑ग्निभ्यां॑ त्वैष॑ ते यो॒निरिन्द्रा॑ग्निभ्यां॑ त्वा ॥ 16

**1.4.15.1 (Padam)**

इन्द्रा॑ग्नी॒ इतीन्द्र॑ – अ॒ग्नी । ए॒ति । ग॒तम् । सु॒तम् । गी॒र्भिः । न॑भः ।  
वरे॑ण्यम् ॥ अ॒स्य । पा॒तम् । धि॒या । इ॒षि॒ता ॥ उप॒याम॑गृही॒त  
इत्यु॑प॒याम॑ – गृही॒तः । अ॒सि । इन्द्रा॑ग्निभ्यामितीन्द्रा॑ग्नि – भ्याम् ।  
त्वा । ए॒षः । ते । यो॒निः । इन्द्रा॑ग्निभ्यामितीन्द्रा॑ग्नि – भ्याम् ।

त्वा ॥ 16 (20) (इन्द्रा॑ग्नी वि॒श्रु॒तिः) (A15)

**1.4.16.1**

ओमा॑सश्चर्षणी॒धृतो॑ विश्वे॑ दे॒वास आ॑गत । दा॒श्वाꣳसो दा॒शुषः॑  
सु॒तं ॥ उप॒याम॑गृही॒तो – ऽसि॑ विश्वे॑भ्यस्त्वा दे॒वेभ्य॑ ए॒ष ते  
यो॒निर्विश्वे॑भ्यस्त्वा दे॒वेभ्यः॑ ॥ 17

**1.4.16.1 (Padam)**

ओमा॑सः । चर्ष॑णी॒धृत॑ इति॑ चर्ष॑णि – धृ॒तः । विश्वे॑ । दे॒वासः ।  
ए॒ति । ग॒त ॥ दा॒श्वाꣳसः । दा॒शुषः॑ । सु॒तम् ॥ उप॒याम॑गृही॒त  
इत्यु॑प॒याम॑ – गृही॒तः । अ॒सि । विश्वे॑भ्यः । त्वा । दे॒वेभ्यः॑ । ए॒षः । ते ।

योनिः । विश्वेभ्यः । त्वा । देवेभ्यः ॥ 17 (20)

(ओमासो वि॒शतिः) (A16)

**1.4.17.1**

मरुत्वन्तं वृषभं वावृधानमकवारिं दिव्यं शासमिन्द्रं ।  
विश्वासाहमवसे नूतनायोग्रं सहोदामिह तं हुवेम ॥  
उपयामगृहीतोऽसीन्द्राय त्वा मरुत्वत एष ते योनिरिन्द्राय  
त्वा मरुत्वते ॥ 18

**1.4.17.1 (Padam)**

मरुत्वन्तम् । वृषभम् । वावृधानम् । अकवारिमित्यकवा – अरिम् ।  
दिव्यम् । शासम् । इन्द्रम् ॥ विश्वासाहमिति विश्व-साहम् । अवसे ।  
नूतनाय । उग्रम् । सहोदामिति सहः – दाम् । इह । तम् । हुवेम ॥  
उपयामगृहीत इत्युपयाम – गृहीतः । असि । इन्द्राय । त्वा ।  
मरुत्वते । एषः । ते । योनिः । इन्द्राय । त्वा । मरुत्वते ॥ 18 (26)

(मरुत्वन्तं – षट्विंशतिः) (A17)

**1.4.18.1**

इन्द्र॑ मरु॒त्व इ॒ह पा॒हि सोमं॑ यथा॑ शार्या॒ते अपि॑बः सु॒तस्य॑ ।  
तव॑ प्र॒णीती॑ तव॑ शूर॒ शर्म॑न्ना-वि॒वास॑न्ति क॒वयः॑ सु॒यज्ञाः॑ ॥  
उ॒पया॑मगृही॒तो-ऽसी॑न्द्राय॒ त्वा मरु॑त्वत ए॒ष ते॒ योनि॑रिन्द्राय॒  
त्वा मरु॑त्वते ॥ 19

**1.4.18.1 (Padam)**

इन्द्र॑ । मरु॒त्वः । इ॒ह । पा॒हि । सोम॑म् । यथा॑ । शार्या॒ते । अपि॑बः ।  
सु॒तस्य॑ ॥ तव॑ । प्र॒णीती॑ति प्र - नी॒ती । तव॑ । शूर॒ । शर्म॑न् । एति॑ ।  
वि॒वा॒स॒न्ति । क॒वयः॑ । सु॒यज्ञा॑ इति सु - य॒ज्ञाः ॥ उ॒पया॑मगृही॒त  
इत्यु॑पया॒म - गृही॑तः । अ॒सि । इन्द्रा॑य । त्वा । मरु॑त्वते । ए॒षः । ते ।  
योनिः॑ । इन्द्रा॑य । त्वा । मरु॑त्वते ॥ 19 (29)

(इन्द्रैकान्न त्रिंशत्) (A18)

**1.4.19.1**

मरु॒त्वाँ इन्द्र॑ वृष॒भो रणा॑य पि॒बा सोम॑मनुष्व॒धं मदा॑य ।  
आ सिञ्च॑स्व ज॒ठरे॑ मध्व॒ ऊर्मिं॑ त्वँ राजा॑ऽसि प्र॒दिवः॑ सु॒तानां॑ ॥

उ॒प॒या॒म॒गृ॒ही॒तो-ऽसी॒न्द्रा॒य त्वा म॒रु॒त्व॒त ए॒ष ते यो॒नि॒रिन्द्रा॒य  
त्वा म॒रु॒त्व॒ते ॥ 20

**1.4.19.1 (Padam)**

म॒रु॒त्वान् । इ॒न्द्र । वृ॒ष॒भः । र॒णाय॑ । पि॒ब । सोम॑म् ।  
अ॒नु॒ष्व॒ध॒मि॒त्यनु॑ – स्व॒धम् । म॒दा॒य ॥ ए॒ति । सि॒ञ्च॒स्व । ज॒ठरै॑ ।  
म॒ध्वः । ऊ॒र्मि॒म् । त्वम् । रा॒जा ॥ अ॒सि । प्र॒दि॒व इति॑ प्र – दि॒वः ।  
सु॒ता॒नाम् ॥ उ॒प॒या॒म॒गृ॒ही॒त इत्यु॑प॒या॒म – गृ॒ही॒तः । अ॒सि । इन्द्रा॒य ।  
त्वा । म॒रु॒त्व॒ते । ए॒षः । ते । यो॒निः । इन्द्रा॒य । त्वा ।  
म॒रु॒त्व॒ते ॥ 20 (29) (म॒रु॒त्वाने॒कान्न त्रि॒ंशत्) (A19)

**1.4.20.1**

म॒हा॒ इन्द्रो॑ य ओज॑सा प॒र्जन्यो॑ वृ॒ष्टि॒मा॒ इव॑ ।  
स्तोमै॑र्व॒थ्सस्य॑ वावृ॒धे ॥

उ॒प॒या॒म॒गृ॒ही॒तो-ऽसि॑ म॒हेन्द्रा॒य त्वै॒ष ते यो॒नि म॒हेन्द्रा॒य त्वा ॥ 21

**1.4.20.1 (Padam)**

म॒हान् । इन्द्रः॑ । यः । ओज॑सा । प॒र्जन्यः॑ । वृ॒ष्टि॒मा॒निति॑ वृ॒ष्टि-मा॒न् ।  
इव॑ ॥ स्तोमैः॑ । व॒थ्सस्य॑ । वावृ॒धे ॥

उ॒प॒या॒म॒गृ॒ही॒त इ॒त्यु॒प॒या॒म – गृ॒ही॒तः । अ॒सि॒ ।

म॒हे॒न्द्रा॒येति॑ म॒हा – इ॒न्द्रा॒य । त्वा॒ । ए॒षः । ते॒ । यो॒निः ।

म॒हे॒न्द्रा॒येति॑ म॒हा – इ॒न्द्रा॒य । त्वा॒ ॥ 21(19)

(म॒हा॒ने॒का॒न्न – वि॒ंश॒तिः) (A20)

#### 1.4.21.1

म॒हा॒ं इ॒न्द्रो॑ नृ॒वदा॑ च॒र्ष॒णि॒प्रा उ॒त द्वि॒र्ब॒र्हा अ॒मि॒नः स॒हो॒भिः ।

अ॒स्म॒द्रि॒य॒ग्वा॒व॒धे वी॒र्या॑यो॒रुः पृ॒थुः सु॒कृतः॑ क॒र्तृ॒भिर्भू॑त् ॥

उ॒प॒या॒म॒गृ॒ही॒तो – ऽसि॑ म॒हे॒न्द्रा॒य त्वै॒ष ते॒ यो॒निर्म॑हे॒न्द्रा॒य त्वा ॥ 22

#### 1.4.21.1 (Padam)

म॒हा॒न् । इ॒न्द्रः॑ । नृ॒वदि॑ति नृ – वत् । ए॒ति॑ । च॒र्ष॒णि॒प्रा इति॑

च॒र्ष॒णि – प्राः । उ॒त । द्वि॒र्ब॒र्हा इति॑ द्वि – ब॒र्हाः॑ । अ॒मि॒नः ।

स॒हो॒भिरि॑ति स॒हः – भिः॑ ॥ अ॒स्म॒द्रि॒य॒गि॒त्य॒स्म – द्रि॒य॒क् । वा॒व॒धे ।

वी॒र्या॑य । उ॒रुः । पृ॒थुः । सु॒कृत॑ इति सु – कृतः । क॒र्तृ॒भिरि॑ति

क॒र्तृ – भिः॑ । भू॒त् ॥ उ॒प॒या॒म॒गृ॒ही॒त इ॒त्यु॒प॒या॒म – गृ॒ही॒तः । अ॒सि॒ ।

म॒हे॒न्द्रा॒येति॑ म॒हा – इ॒न्द्रा॒य । त्वा॒ । ए॒षः । ते॒ । यो॒निः ।

महेन्द्रायेति॑ महा – इन्द्राय॑ । त्वा॒ ॥ 22 (26)

(महान् नृवथ् – षड्विंशतिः) (A21)

**1.4.22.1**

कदा॑ च॒न स्त॒रीर॑सि नेन्द्र॑ सश्चसि दाशुषे॑ ॥

उपो॑पेन्नु म॒घव॑न् भूय॒ इन्नु ते॑ दानं॑ दे॒वस्य॑ पृच्यते ॥

उप॒याम॑गृहीतोऽस्या-दि॒त्येभ्य॑स्त्वा ॥

कदा॑ च॒न प्र यु॑च्छस्यु॒भे नि पा॑सि जन्म॑नी ।

तु॒रीया॑दि॒त्य स॑वनं॑ त इन्द्रि॒यमा त॑स्था-वमृ॑तं दि॒वि ॥

य॒ज्ञो दे॒वानां॑ प्रत्येति॑ सु॒म्नमा॑दि॒त्यासो॑ भव॑ता मृड॒यन्तः॑ ॥

आ वो॒ ( ) ऽर्वा॑ची सु॒मति॑-र्ववृ॒त्याद॑ हो॒श्चिद्या॑ वरि॒वोवि॑त्तराऽस॑त् ॥

वि॒वस्व॑ आदि॒त्यैष ते॑ सोम॒पीथ॑स्तेन॑ म॒न्दस्व॑ तेन॑ तृ॒प्य तृ॒प्यास्म॑

ते व॒यं त॑र्पयि॒तारो॒ या दि॒व्या वृ॑ष्टिस्तया॑ त्वा श्री॒णामि॑ ॥ 23

**1.4.22.1 (Padam)**

कदा॑ । च॒न । स्त॒रीः । अ॒सि । न । इन्द्र॑ । स॒श्चसि॑ । दाशुषे॑ ॥

उपो॑पेत्युप – उप॒ । इत् । नु । म॒घव॑न्निति॑ म॒घ – व॒न् । भूयः॑ ।

इत् । नु । ते॑ । दानम् । दे॒वस्य॑ । पृच्य॑ते ॥

उ॒प॒या॒म॒गृ॒ही॒त इ॒त्यु॒प॒या॒म – गृ॒ही॒तः । अ॒सि॒ । आ॒दि॒त्ये॒भ्यः । त्वा ॥  
 क॒दा । च॒न । प्रे॒ति । यु॒च्छ॒सि॒ । उ॒भे इति॑ । नी॒ति । पा॒सि॒ । ज॒न्म॒नी  
 इति॑ ॥ तु॒री॒य । आ॒दि॒त्य । स॒व॒न॒म् । ते । इ॒न्द्रि॒य॒म् । ए॒ति । त॒स्थौ ।  
 अ॒मृत॑म् । दि॒वि ॥ य॒ज्ञः । दे॒वा॒ना॒म् । प्र॒ती॒ति । ए॒ति । सु॒म्न॒म् ।  
 आ॒दि॒त्या॒सः । भ॒व॒त । मृ॒ड॒य॒न्तः ॥ ए॒ति । वः ( ) । अ॒र्वा॒ची॒ ॥  
 सु॒म॒ति॒रि॒ति सु – म॒तिः । व॒वृ॒त्यात् । अ॒होः । चि॒त् । या ।  
 व॒रि॒वो॒वि॒त्त॒रे॒ति व॒रि॒वो॒वि॒त् – त॒रा । अ॒स॒त् ॥ वि॒व॒स्वः । आ॒दि॒त्य ।  
 ए॒षः । ते । सो॒म॒पी॒थ इति॑ सो॒म – पी॒थः । ते॒न । म॒न्द॒स्व । ते॒न ।  
 तृ॒प्य । तृ॒प्या॒स्म । ते । व॒य॒म् । त॒र्प॒यि॒तारः॑ । या । दि॒व्या । वृ॒ष्टिः ।  
 त॒या । त्वा । श्री॒णा॒मि ॥ 23 (77)

(वः – सप्तविंशतिश्च) (A22)

#### 1.4.23.1

वा॒म॒म॒द्य स॒वि॒त॒र्वा॒म॒मु श्रो॑ दि॒वे॒दि॒वे वा॒म॒म॒स्म॒भ्य॒ सा॒वीः ।  
 वा॒म॒स्य॒ हि क्ष॒य॒स्य॒ दे॒व भू॒रे॒र॒या धि॒या वा॒म॒भा॒जः॑ स्या॒म ॥  
 उ॒प॒या॒म॒गृ॒ही॒तो – ऽसि॑ दे॒वा॒य त्वा स॒वि॒त्रे ॥ 24

**1.4.23.1 (Padam)**

वा॒मम् । अ॒द्य । स॒वि॒तः । वा॒मम् । उ॒ । श्वः । दि॒वे॒दि॒व इति॑  
दि॒वे – दि॒वे । वा॒मम् । अ॒स्मभ्य॑मि॒त्यस्म॑ – भ्यम् । सा॒वीः ॥  
वा॒मस्य॑ । हि॒ । क्षय॑स्य । दे॒व । भू॒रेः॑ । अ॒या । धि॒या । वा॒मभा॑ज  
इति॑ वा॒म – भा॑जः । स्या॒म ॥ उ॒प॒या॒मगृ॑ही॒त इत्यु॑प॒या॒म – गृ॑ही॒तः ।  
अ॒सि॒ । दे॒वाय॑ । त्वा॒ । स॒वि॒त्रे ॥ 24 (24)

(वा॒मं – चतु॑र्विंश॒तिः) (A23)

**1.4.24.1**

अ॒द॒ब्धो॒भिः॑ स॒वि॒तः पा॒युभि॑ष्ट्व॒ शि॒वेभि॑र॒द्य परि॑ पा॒हि नो॒ गयं॑ ॥  
हि॒र॒ण्यजि॑ह्वः सु॒वि॒ताय॑ न॒व्यसे॑ र॒क्षा मा॑कि॒र्नो अ॒घश॑स् ई॒शत॑ ॥  
उ॒प॒या॒मगृ॑ही॒तोऽसि॑ दे॒वाय॑ त्वा॒ स॒वि॒त्रे ॥ 25

**1.4.24.1 (Padam)**

अ॒द॒ब्धो॒भिः॑ । स॒वि॒तः । पा॒युभि॑रिति॑ पा॒यु – भिः॑ । त्वम् । शि॒वेभिः॑ ।  
अ॒द्य । परि॑ति । पा॒हि । नः॑ । ग॒यम् ॥  
हि॒र॒ण्यजि॑ह्व इति॑ हि॒र॒ण्य – जि॒ह्वः । सु॒वि॒ताय॑ । न॒व्यसे॑ । र॒क्ष ।  
मा॑किः । नः॑ । अ॒घश॑स् इत्य॒घ – श॑स्ः । ई॒शत॑ ॥



उ॒प॒या॒म॒गृ॒ही॒त॒ इ॒त्यु॒प॒या॒म॒ – गृ॒ही॒तः॑ । अ॒सि॒ । दे॒वाय॑ । त्वा॒ ।  
स॒वि॒त्रे ॥ 25 (23) (अ॒द॒ब्धे॒भि॒ – स्त्रि॒यो॒वि॒ं॒श॒तिः॑) (A24)

**1.4.25.1**

हि॒र॒ण्य॒पा॒णि॒मू॒त॒ये॑ स॒वि॒ता॒र॒मु॒प॒ ह॒व्ये॑ । स॒ चे॒त्ता॑ दे॒वता॑ प॒दं ॥

उ॒प॒या॒म॒गृ॒ही॒तो॒-ऽसि॑ दे॒वाय॑ त्वा स॒वि॒त्रे ॥ 26

**1.4.25.1 (Padam)**

हि॒र॒ण्य॒पा॒णि॒मि॒ति॒ हि॒र॒ण्य॒ – पा॒णि॒म् । ऊ॒त॒ये॑ । स॒वि॒ता॒र॒म् । उ॒पे॒ति॑ ।  
ह॒व्ये ॥ सः॑ । चे॒त्ता॑ । दे॒वता॑ । प॒दम् ॥

उ॒प॒या॒म॒गृ॒ही॒त॒ इ॒त्यु॒प॒या॒म॒ – गृ॒ही॒तः॑ । अ॒सि॒ । दे॒वाय॑ । त्वा॒ ।  
स॒वि॒त्रे ॥ 26 (14) (हि॒र॒ण्य॒पा॒णिं॑ – च॒तु॒र्द॒श) (A25)

**1.4.26.1**

सु॒श॒र्मा॑ऽसि॒ सु॒प्र॒ति॒ष्ठा॒नो॒ बृ॒ह॒दु॒क्षे॑ नम॑ ए॒ष ते॒ योनि॑  
वि॒श्वे॑भ्य॒स्त्वा दे॒वेभ्यः॑ ॥ 27

**1.4.26.1 (Padam)**

सु॒श॒र्मे॒ति॒ सु॒ – श॒र्मा॑ । अ॒सि॒ । सु॒प्र॒ति॒ष्ठा॒न इति॑ सु॒ – प्र॒ति॒ष्ठा॒नः॑ ।  
बृ॒हत् । उ॒क्षे॑ । नमः॑ । ए॒षः । ते॒ । योनिः॑ । वि॒श्वे॑भ्यः॑ । त्वा॒ ।  
दे॒वेभ्यः॑ ॥ 27 (12) (सु॒श॒र्मा॑ – द्वा॒द॒श) (A26)

**1.4.27.1**

बृ॒ह॒स्प॒ति॒-सु॒तस्य॑ त इ॒न्दो इ॒न्द्रि॒याव॑तः प॒त्नीव॑न्तं ग्र॒हं  
गृ॒ह्णाम्य॑ग्रा(३)इ प॒त्नीवा॑(३) स्स॒जूर्दे॒वेन॑ त्वष्ट्रा सोमं॑ पिब॒ स्वाहा॑ ॥ 28

**1.4.27.1 (Padam)**

बृ॒ह॒स्प॒ति॒सु॒तस्ये॑ति बृ॒ह॒स्प॒ति॒ - सु॒तस्य॑ । ते । इ॒न्दो इ॒ति ।  
इ॒न्द्रि॒याव॑त इ॒तीन्द्रि॒य - व॑तः । प॒त्नीव॑न्तमि॒ति प॒त्नी - व॑न्तम् ।  
ग्र॒हम् । गृ॒ह्णामि॑ । अ॒ग्रा(३) इ । प॒त्नीवा॑(३) इति॑ प॒त्नी - वा॑(३)ः ।  
स॒जूरि॑ति स - जूः । दे॒वेन॑ । त्वष्ट्रा॑ । सोम॑म् । पिब॒ ।  
स्वाहा॑ ॥ 28 (15) (बृ॒ह॒स्प॒ति॒सु॒तस्य॑ - पञ्च॑दश) (A27)

**1.4.28.1**

ह॒रि॒रसि॑ हा॒रि॒यो॒ज॒नो ह॒र्योः॑ स्था॒ता व॒ज्रस्य॑ भ॒र्ता पृ॒श्नैः॑ प्रे॒ता तस्य॑ ते  
दे॒व सोमे॑ष्टय॒जुषः॑ स्तु॒तस्तो॑मस्य श॒स्तोक्थ॑स्य ह॒रि॒व॑न्तं ग्र॒हं गृ॒ह्णामि॑  
ह॒रीः स्थ॑ ह॒र्योर्ध्वा॑नाः स॒हसो॑मा इ॒न्द्राय॑ स्वाहा॑ ॥ 29

**1.4.28.1 (Padam)**

ह॒रिः । अ॒सि । हा॒रि॒यो॒ज॒न इति॑ हा॒रि - यो॒ज॒नः । ह॒र्योः॑ । स्था॒ता ।  
व॒ज्रस्य॑ । भ॒र्ता । पृ॒श्नैः॑ । प्रे॒ता । तस्य॑ । ते । दे॒व । सोम॑ ।  
इ॒ष्टय॑जुष इ॒तीष्ट॑ - य॒जुषः॑ । स्तु॒तस्तो॑मस्येति॑ स्तु॒त - स्तो॑मस्य ।

श॒स्तोक्थ॑स्येति॒ श॒स्त – उ॒क्थ॑स्य । हरि॑वन्तमि॒ति हरि॑ – व॒न्तम् ।

ग्र॒हम् । गृ॒ह्णामि॑ । ह॒रीः । स्थ॒ । ह॒र्योः॑ । धा॒नाः ।

सह॑सो॒मा इति॑ सह – सो॒माः । इन्द्रा॑य । स्वाहा॑ ॥ 29 (26)

(हरि॑रसि – षड्विंश॑तिः) (A28)

#### 1.4.29.1

अ॒ग्न आ॒यूँषि॑ पव॒स आ सु॒वोर्ज॑मिषं च नः ।

आ॒रे बा॑धस्व दु॒च्छुनां॑ ॥ उ॒पया॑मगृही॒तो-ऽस्य॑ग्नये॒ त्वा तेज॑स्वत

ए॒ष ते यो॑नि॒रग्नये॑ त्वा तेज॑स्वते ॥ 30

#### 1.4.29.1 (Padam)

अ॒ग्ने । आ॒यूँषि॑ । प॒वसे॑ । ए॒ति । सु॒व । ऊ॒र्जम् । इ॒षम् । च । नः॑ ॥

आ॒रे । बा॑धस्व । दु॒च्छुना॑म् ॥ उ॒पया॑मगृही॒त इत्यु॑पया॒म – गृही॑तः ।

अ॒सि । अ॒ग्नये॑ । त्वा । तेज॑स्वते । ए॒षः । ते । यो॑निः । अ॒ग्नये॑ ।

त्वा । तेज॑स्वते ॥ 30 (23)

(अ॒ग्न आ॒यूँषि॑ – त्रयो॑विंश॑तिः) (A29)

**1.4.30.1**

उत्तिष्ठन्नो॑जसा॒ सह॒ पी॒त्वा शि॒प्रे अ॒वेप॒यः । सोम॑मिन्द्र॒ चमू॒ सु॒तं ॥  
उप॒याम॑गृहीतो – ऽसीन्द्रा॒य त्वौज॑स्वत ए॒ष ते॒ योनि॑रिन्द्रा॒य  
त्वौज॑स्वते ॥ 31

**1.4.30.1 (Padam)**

उत्तिष्ठ॑न्नित्युत् – तिष्ठन् । ओज॑सा । सह । पी॒त्वा । शि॒प्रे इति॑ ।  
अ॒वेप॒यः ॥ सोम॑म् । इन्द्र॑ । चमू॒ इति॑ । सु॒तम् ॥ उप॒याम॑गृहीत  
इत्युप॑याम – गृही॑तः । अ॒सि । इन्द्रा॑य । त्वा । ओज॑स्वते । ए॒षः ।  
ते । योनिः॑ । इन्द्रा॑य । त्वा । ओज॑स्वते ॥ 31(21)

(उत्तिष्ठन्नेकविंशतिः) (A30)

**1.4.31.1**

तर॑णि वि॒श्वदर्श॑तो ज्योति॑ष्कृद॒सि सूर्य॑ । वि॒श्वमा॑ भा॒सि रोच॑नं ॥  
उप॒याम॑गृहीतो – ऽसि॒ सूर्या॑य त्वा॒ भ्राज॑स्वत ए॒ष ते॒ योनिः॑ सूर्या॑य  
त्वा॒ भ्राज॑स्वते ॥ 32

**1.4.31.1 (Padam)**

तर॑णिः । वि॒श्वदर्श॑त इति॑ वि॒श्व – दर्श॑तः । ज्योति॑ष्कृदिति॑  
ज्योतिः॑ – कृत् । अ॒सि । सूर्य॑ ॥ वि॒श्वम् । एति॑ । भा॒सि । रोच॑नम् ॥

उ॒प॒या॒म॒गृ॒ही॒त इ॒त्यु॒प॒या॒म – गृ॒ही॒तः । अ॒सि॒ । सूर्या॑य । त्वा॒ ।

भ्राज॑स्वते । ए॒षः । ते॒ । यो॒निः । सूर्या॑य । त्वा॒ ।

भ्राज॑स्वते ॥ 32 (20) (तर॑णि – वि॒ञ्श॑तिः) (A31)

#### 1.4.32.1

आ॒ प्या॑यस्व मदि॒न्त॒म सो॒म वि॒श्वा॒भि-रू॒ति॒भिः ।

भवा॑ नः सप्र॒थस्त॑मः ॥ 33

#### 1.4.32.1 (Padam)

ए॒ति । प्या॑यस्व । मदि॒न्त॒म । सो॒म । वि॒श्वा॒भिः ।

ऊ॒ति॒भि॒रित्यू॒ति – भिः॒ ॥ भव॑ । नः । सप्र॒थस्त॑म इति॑

सप्र॒थः – त॒मः ॥ 33 (9) (आ प्या॑यस्व – नव) (A32)

#### 1.4.33.1

ई॒यु॒ष्टे ये॒ पूर्व॑तरा॒मप॑श्यन् व्यु॒च्छन्ती॑मु॒षसं॑ म॒र्त्या॑सः ।

अ॒स्मा॒भि॒रू॒ नु॒ प्र॒ति॒चक्ष्या॑ऽभू॒दो ते॒ यन्ति॑ ये अ॒परी॑षु प॒श्यान् ॥ 34

#### 1.4.33.1 (Padam)

ई॒युः । ते॒ । ये॒ । पूर्व॑तरा॒मि॒ति पूर्व॑ – तरा॒म् । अ॒प॒श्यन् ।

व्यु॒च्छन्ती॑मि॒ति वि॑ – उ॒च्छन्ती॑म् । उ॒ष॒सम् । म॒र्त्या॑सः ॥ अ॒स्मा॒भिः ।

उ॒ । नु॒ । प्र॒ति॒चक्ष्ये॑ति॒ प्रति॑ – चक्ष्या॑ । अ॒भू॒त् । ओ॒ इति॑ । ते॒ ।

य॒न्ति । ये । अ॒प॒री॒षु । प॒श्यान् ॥ 34 (19)

(ई॒यु – रे॒कान्न वि॒श॒तिः) (A33)

**1.4.34.1**

ज्यो॒ति॒ष्म॒तीं त्वा सा॒दया॒मि ज्यो॒ति॒ष्कृ॒तं त्वा सा॒दया॒मि  
ज्यो॒ति॒र्वि॒दं त्वा सा॒दया॒मि भा॒स्व॒तीं त्वा सा॒दया॒मि  
ज्व॒ल॒न्तीं त्वा सा॒दया॒मि म॒ल्म॒ला॒भ॒व॒न्तीं त्वा सा॒दया॒मि  
दी॒प्य॒मा॒नां त्वा सा॒दया॒मि रो॒च॒मा॒नां त्वा सा॒दया॒म्यज॒स्रां  
त्वा सा॒दया॒मि बृ॒हज्ज्यो॒ति॒षं त्वा सा॒दया॒मि  
बो॒ध॒य॒न्तीं त्वा सा॒दया॒मि जा॒ग्र॒तीं त्वा सा॒दया॒मि ॥ 35

**1.4.34.1 (Padam)**

ज्यो॒ति॒ष्म॒तीम् । त्वा । सा॒दया॒मि । ज्यो॒ति॒ष्कृ॒त॒मि॒ति ज्यो॒तिः-कृ॒तम् ।  
त्वा । सा॒दया॒मि । ज्यो॒ति॒र्वि॒द॒मि॒ति ज्यो॒तिः – वि॒दम् । त्वा ।  
सा॒दया॒मि । भा॒स्व॒तीम् । त्वा । सा॒दया॒मि । ज्व॒ल॒न्तीम् । त्वा ।  
सा॒दया॒मि । म॒ल्म॒ला॒भ॒व॒न्ती॒मि॒ति म॒ल्म॒ला – भ॒व॒न्तीम् । त्वा ।  
सा॒दया॒मि । दी॒प्य॒मा॒नाम् । त्वा । सा॒दया॒मि । रो॒च॒मा॒नाम् । त्वा ।  
सा॒दया॒मि । अ॒ज॒स्रा॒म् । त्वा । सा॒दया॒मि ।

बृ॒हज्ज्यो॑ति॒षमि॑ति बृ॒हत् – ज्यो॑ति॒षम् । त्वा । सा॒दया॒मि ।

बो॒धय॑न्तीम् । त्वा । सा॒दया॒मि । जाग्र॑तीम् । त्वा ।

सा॒दया॒मि ॥ 35 (36) (ज्यो॑ति॒ष्मती॑ – षट्त्रिं॑शत्) (A34)

#### 1.4.35.1

प्र॒यासाय॑ स्वा॒हा ऽऽया॑साय स्वा॒हा वि॒यासाय॑ स्वा॒हा सं॒यासाय॑  
स्वा॒हो॒द्यासाय॑ स्वा॒हो॒वया॑साय स्वा॒हा शु॒चे स्वा॒हा शो॒काय॑ स्वा॒हा  
तप्य॑त्वै स्वा॒हा तप॑ते स्वा॒हा ब्र॒ह्मह॑त्यायै स्वा॒हा सर्व॑स्मै स्वा॒हा ॥ 36

#### 1.4.35.1 (Padam)

प्र॒यासा॑येति प्र – या॒साय॑ । स्वा॒हा । आ॒यासा॑येत्या – या॒साय॑ ।  
स्वा॒हा । वि॒यासा॑येति वि – या॒साय॑ । स्वा॒हा । सं॒यासा॑येति  
सं – या॒साय॑ । स्वा॒हा । उ॒द्यासा॑येत्युत् – या॒साय॑ । स्वा॒हा ।  
अ॒वया॑सायेत्यव – या॒साय॑ । स्वा॒हा । शु॒चे । स्वा॒हा । शो॒काय॑ ।  
स्वा॒हा । तप्य॑त्वै । स्वा॒हा । तप॑ते । स्वा॒हा । ब्र॒ह्मह॑त्याया इति  
ब्र॒ह्म – ह॒त्यायै॑ । स्वा॒हा । सर्व॑स्मै । स्वा॒हा ॥ 36 (24)

(प्र॒यासाय॑ – चतुर्विं॑शतिः) (A35)

**1.4.36.1**

चित्त॑ सं॒ताने॑न भ॒वं य॑क्ना रु॒द्रं तनि॑म्ना प॒शुप॑ति॒स्थूल॑-  
हृ॒दये॑नाग्नि॑ हृ॒दये॑न रु॒द्रं लो॑हि॒तेन॑ श॒र्वं म॑त॒स्नाभ्यां॑ म॒हादे॒वम॒न्तः॑  
॥ पा॒र्श्वेनौ॑षि॒ष्ठह॑न॒ शि॒ङ्गी-॑नि॒कोश्या॑भ्यां ॥ 37

**1.4.36.1 (Padam)**

चित्त॑म् । सं॒ताने॑नेति॒ सं - ता॒नेन॑ । भ॒वम् । य॑क्ना । रु॒द्रम् ।  
तनि॑म्ना । प॒शुप॑तिमि॒ति प॒शु - प॑तिम् । स्थू॒लहृ॒दये॑नेति॒  
स्थू॒ल - हृ॒दये॑न । अ॒ग्निम् । हृ॒दये॑न । रु॒द्रम् । लो॑हि॒तेन॑ । श॒र्वम् ।  
म॑त॒स्नाभ्याम् । म॒हादे॒वमि॒ति म॒हा - दे॒वम् ।  
अ॒न्तः पा॒र्श्वेने॑त्यन्तः - पा॒र्श्वेन॑ । ओ॒षि॒ष्ठह॑नमित्यो॒षिष्ठ॑ - ह॒नम् ।  
शि॒ङ्गीनि॑को॒श्याभ्या॑मि॒ति शि॒ङ्गी - नि॒कोश्या॑भ्याम् ॥ 37 (18)

(चित्त - मष्टादश) (A36)

**1.4.37.1**

आ ति॒ष्ठ वृ॒त्रह॑न् रथं॑ यु॒क्ता ते॒ ब्रह्म॑णा ह॒री । अ॒र्वाची॑न॒ सु ते॒  
म॒नो ग्रा॑वा कृ॒णोतु॑ व॒ग्नूना॑ ॥ उ॒प॒या॒मगृ॑हीतोऽसी॒न्द्राय॑ त्वा षोड॒शिन॑  
ए॒ष ते॒ योनि॑रिन्द्राय॒ त्वा षोड॒शिन॑ ॥ 38



**1.4.37.1 (Padam)**

ए॒ति । ति॒ष्ठ । वृ॒त्रह॒न्नि॒ति वृ॒त्र – ह॒न् । रथ॑म् । यु॒क्ता । ते । ब्र॒ह्म॒णा ।  
ह॒री इ॒ति ॥ अ॒र्वा॒ची॒नम् । स्वि॒ति । ते । मनः॑ । ग्रा॒वा । कृ॒णो॒तु ।  
व॒ग्नुना॑ ॥ उ॒प॒या॒म॒गृ॒ही॒त इ॒त्यु॒प॒या॒म – गृ॒ही॒तः । अ॒सि । इ॒न्द्रा॒य ।  
त्वा । षो॒ड॒शि॒ने ॥ ए॒षः । ते । यो॒निः । इ॒न्द्रा॒य । त्वा ।  
षो॒ड॒शि॒ने ॥ 38 (26) (आ तिष्ठ – षट्विंशतिः) (A37)

**1.4.38.1**

इ॒न्द्र॒मि॒द्ध॒री व॒ह॒तो-ऽप्र॒ति॒धृ॒ष्ट-श॒व॒स॒मृ॒षी॒णां च स्तु॒ती॒रु॒प  
य॒ज्ञं च॑ मा॒नु॒षा॒णां ॥ उ॒प॒या॒म॒गृ॒ही॒तोऽसी॒न्द्रा॒य त्वा षो॒ड॒शि॒ने ए॒ष  
ते यो॒नि॒रि॒न्द्रा॒य त्वा षो॒ड॒शि॒ने ॥ 39

**1.4.38.1 (Padam)**

इ॒न्द्रम् । इ॒त् । ह॒री इ॒ति । व॒ह॒तः ।  
अ॒प्र॒ति॒धृ॒ष्टश॒व॒स॒मि॒त्यप्र॒ति॒धृ॒ष्ट – श॒व॒स॒म् । ऋ॒षी॒णा॒म् । च । स्तु॒तीः ।  
उ॒पे॒ति । य॒ज्ञम् । च । मा॒नु॒षा॒णा॒म् ॥ उ॒प॒या॒म॒गृ॒ही॒त  
इ॒त्यु॒प॒या॒म – गृ॒ही॒तः । अ॒सि । इ॒न्द्रा॒य । त्वा । षो॒ड॒शि॒ने ॥ ए॒षः ।

ते॑ । यो॒निः॑ । इ॒न्द्राय॑ । त्वा॒ । षो॒ड॒शि॒ने॑ ॥ 39 (23)

(इन्द्र॑मि॒त् – त्रयो॑वि॒ंश॒तिः) (A38)

**1.4.39.1**

अ॒सा॒वि॒ सोम॑ इ॒न्द्र ते॑ श॒वि॒ष्ठ धृ॒ष्ण॒वा ग॒हि ।

आ॒ त्वा॒ पृ॒णक्त्वि॒न्द्रि॒यं रजः॑ सू॒र्यं न॑ र॒श्मि॒भिः॑ ॥

उ॒प॒या॒म॒गृ॒ही॒तोऽसी॑न्द्राय॒ त्वा षो॒ड॒शि॒न ए॒ष ते॑ यो॒नि॒रि॒न्द्राय॑  
त्वा षो॒ड॒शि॒ने॑ ॥ 40

**1.4.39.1 (Padam)**

अ॒सा॒वि । सोमः॑ । इ॒न्द्र । ते॑ । श॒वि॒ष्ठ । धृ॒ष्णो॑ । ए॒ति । ग॒हि ॥

ए॒ति । त्वा॒ । पृ॒णक्त्तु॑ । इ॒न्द्रि॒यम् । रजः॑ । सू॒र्यम् । न । र॒श्मि॒भि॒रिति॑  
र॒श्मि – भिः॑ ॥ उ॒प॒या॒म॒गृ॒ही॒त इत्यु॑प॒या॒म – गृ॒ही॒तः । अ॒सि ।

इ॒न्द्राय॑ । त्वा॒ । षो॒ड॒शि॒ने॑ । ए॒षः । ते॑ । यो॒निः॑ । इ॒न्द्राय॑ । त्वा॒ ।

षो॒ड॒शि॒ने॑ ॥ 40 (27) (अ॒सा॒वि – स॒प्त॒वि॒ंश॒तिः) (A39)

**1.4.40.1**

सर्व॑स्य प्र॒ति॒शी॒व॒री भू॒मि॒स्त्वो॒प॒स्थ आ॒ऽधि॒त ।

स्यो॒नाऽस्मै॑ सु॒षदा॑ भव॒ यच्छा॑ऽस्मै शर्म॑ स॒प्र॒थाः॑ ॥

उ॒प॒या॒म॒गृ॒ही॒तोऽसी॒न्द्राय॑ त्वा षोड॒शिन॑ ए॒ष ते॒ योनि॑रिन्द्राय  
त्वा षोड॒शिनै॑ ॥ 41

**1.4.40.1 (Padam)**

सर्व॑स्य । प्र॒ति॒शी॒व॒री॒ति॑ प्र॒ति – शी॑वरी । भूमिः॑ । त्वा ।  
उ॒प॒स्थ॒ इत्यु॑प – स्थे । ए॒ति । अ॒धि॒त ॥ स्यो॒ना । अ॒स्मै । सु॒षदे॑ति  
सु – सदा॑ । भव॑ । यच्छ॑ । अ॒स्मै । शर्म॑ । स॒प्र॒था इति॑ स-प्र॒थाः ॥  
उ॒प॒या॒म॒गृ॒ही॒त इत्यु॑प॒या॒म – गृ॒ही॒तः । अ॒सि । इन्द्रा॑य । त्वा ।  
षोड॒शिनै॑ । ए॒षः । ते॒ । योनिः॑ । इन्द्रा॑य । त्वा । षोड॒शिनै॑ ॥ 41 (26)

(सर्व॑स्य षड्विंश॑तिः) (A40)

**1.4.41.1**

महा॑ꣳ इन्द्रो॑ वज्र॑ बाहुः॑ षोड॒शी शर्म॑ यच्छतु॑ । स्व॒स्ति नो॑ म॒घवा॑  
करोतु॑ ह॒न्तु पा॒प्मानं॑ योऽस्मान् द्वेष्टि॑ ॥ उ॒प॒या॒म॒गृ॒ही॒तोऽसी॒न्द्राय॑ त्वा  
षोड॒शिन॑ ए॒ष ते॒ योनि॑रिन्द्राय त्वा षोड॒शिनै॑ ॥ 42

**1.4.41.1 (Padam)**

महा॑न् । इन्द्रः॑ । वज्र॑बा॒हुरि॒ति॑ वज्र॑ – बा॒हुः । षोड॒शी । शर्म॑ ।  
यच्छतु॑ ॥ स्व॒स्ति । नः॑ । म॒घवे॑ति॑ म॒घ – वा । करोतु॑ । ह॒न्तु ।

पाप्मानम् । यः । अस्मान् । द्वेष्टि ॥

उपयामगृहीत इत्युपयाम – गृहीतः । असि । इन्द्राय । त्वा ।

षोडशिनै । एषः । ते । योनिः । इन्द्राय । त्वा । षोडशिनै ॥ 42 (26)

(महान् – षड्विंशतिः) (A41)

#### 1.4.42.1

सजोषा इन्द्रः सगणो मरुद्भिः सोमं पिब वृत्रहञ्छूर विद्वान् ।

जहि शत्रून् रप मृधो नुदस्वाऽथा भयं कृणुहि विश्वतो नः ॥

उपयामगृहीतोऽसीन्द्राय त्वा षोडशिन एष ते योनिरिन्द्राय त्वा

षोडशिनै ॥ 43

#### 1.4.42.1 (Padam)

सजोषा इति स – जोषाः । इन्द्र । सगण इति स – गणः ।

मरुद्भिरिति मरुत् – भिः । सोमम् । पिब । वृत्रहन्निति वृत्र – हन् ।

शूर । विद्वान् ॥ जहि । शत्रून् । अपेति । मृधः । नुदस्व । अथ ।

अभयम् । कृणुहि । विश्वतः । नः ॥ उपयामगृहीत

इत्युपयाम – गृहीतः । असि । इन्द्राय । त्वा । षोडशिनै । एषः ।

ते॑ । यो॒निः॑ । इ॒न्द्राय॑ । त्वा॒ । षोड॒शिने॑ ॥ 43 (30)

(स॒जोषा॑ – त्रि॒ंशत्) (A42)

**1.4.43.1**

उ॒दु॒ त्यं जा॒तवे॑दसं दे॒वं वह॑न्ति के॒तवः॑ । दृ॒शे वि॒श्वाय॑ सूर्य॑ ॥  
चि॒त्रं दे॒वाना॑-मु॒दगा॑दनी॒कं चक्षु॑ मि॒त्रस्य॑ वरु॒णस्या॑ग्नेः ।  
आ॒ऽप्रा द्या॒वापृ॑थि॒वी अ॒न्तरि॑क्षं सूर्य॑ आ॒त्मा जग॑तस्त॒स्थुष॑श्च ॥  
अ॒ग्ने न॑य सु॒पथा॑ रा॒ये अ॒स्मान् वि॒श्वा॒नि दे॒व व॒युना॑नि वि॒द्वान् ।  
यु॒यो॒ध्यस्म॑ – ज्जु॒हुरा॑ण मे॒नो भू॑यि॒ष्ठां ते न॑म उ॒क्तिं वि॒धेम ॥  
दि॒वं गच्छ॑ सु॒वः प॑त रू॒पेण॑ – [ ] 44

**1.4.43.1 (Padam)**

उ॒दि॒ति । उ॒ । त्॒यम् । जा॒तवे॑दस॒मि॒ति जा॒त – वे॒दस॒म् । दे॒वम् ।  
व॒ह॒न्ति । के॒तवः॑ ॥ दृ॒शे । वि॒श्वाय॑ । सूर्य॑म् ॥ चि॒त्रम् । दे॒वाना॑म् ।  
उ॒दि॒ति । अ॒गात् । अ॒नी॒कम् । चक्षुः॑ । मि॒त्रस्य॑ । वरु॒णस्य॑ । अ॒ग्नेः ॥  
ऐ॒ति । अ॒प्राः । द्या॒वापृ॑थि॒वी इति॑ द्या॒वा – पृ॒थि॒वी । अ॒न्तरि॑क्षम् ।  
सूर्यः॑ । आ॒त्मा । जग॑तः । त॒स्थुषः॑ । च ॥ अ॒ग्ने । न॑य ।  
सु॒प॒थेति॑ सु – प॒था । रा॒ये । अ॒स्मान् । वि॒श्वा॒नि । दे॒व । व॒युना॑नि ।

वि॒द्वान् ॥ यु॒यो॒धि । अ॒स्मत् । जु॒हु॒रा॒णम् । ए॒नः । भू॒यि॒ष्ठाम् । ते ।  
नम॑उ॒क्ति॒मि॒ति नमः॑ – उ॒क्तिम् । वि॒धेम ॥ दि॒वम् । ग॒च्छ । सु॒वः ।  
प॒त । रू॒पे॒ण । 44 (50)

#### 1.4.43.2

वो रू॒प॒म॒भ्यै॒मि वय॑सा वयः॑ ।  
तु॒थो वो वि॒श्व वे॒दा वि भ॑जतु व॒र्षि॒ष्ठे अ॒धि ना॒के ॥  
ए॒तत्ते अ॒ग्ने रा॒ध ऐ॒ति सोम॑च्युतं तन्मि॒त्रस्य॑ प॒था न॑य॒र्तस्य॑ प॒था प्रे॒त  
च॒न्द्र॒दक्षि॑णा य॒ज्ञस्य॑ प॒था सु॒वि॒ता न॑यन्ती ब्रा॒ह्म॒णम॒द्य रा॒ध्यास॑  
मृ॒षि॒मा॒र्षे॒यं पि॒तृम॑न्तं पै॒तृम॑त्यञ् सु॒धातु॑दक्षिणं वि सु॒वः प॒श्य  
व्य॑न्त॒रि॒क्षं य॑तस्व स॒दस्यै॑ ( ) र॒स्मद्वा॒त्रा दे॒व॒त्रा ग॒च्छ॒त म॑धु॒मतीः  
प्र॒दा॒ता॒र॒मा वि॒श॒ताऽन॑वहायाऽस्मा॒न् दे॒व॒या॒ने॒न प॒थे॒त सु॒कृ॒तां लो॒के  
सी॒द॒त त॒न्नः स॒स्मृ॒तं ॥ 45

#### 1.4.43.2 (Padam)

वः । रू॒पम् । अ॒भि । ए॒ति । ए॒मि । वय॑सा । वयः॑ ॥ तु॒थः । वः ।  
वि॒श्ववे॒दा इति॑ वि॒श्व – वे॒दाः । वी॒ति । भ॑जतु । व॒र्षि॒ष्ठे । अ॒धी॒ति ।  
ना॒के ॥ ए॒तत् । ते । अ॒ग्ने । रा॒धः । ए॒ति । ए॒ति ।

सोम॑च्यु॒तमि॒ति सोम॑ – च्यु॒तम् । तत् । मि॒त्रस्य॑ । प॒था । न॒य ।  
 ऋ॒तस्य॑ । प॒था । प्रे॒ति । इ॒त । च॒न्द्रद॑क्षिणा इति च॒न्द्र – द॒क्षिणाः ।  
 य॒ज्ञस्य॑ । प॒था । सु॒वि॒ता । न॒यन्तीः॑ । ब्रा॒ह्मण॑म् । अ॒द्य । रा॒ध्या॒सम् ।  
 ऋ॒षिम् । आ॒रु॒षेय॑म् । पि॒तृम॑न्तमि॒ति पि॒तृ – म॑न्तम् । पै॒तृम॑त्यमि॒ति  
 पै॒तृ – म॑त्यम् । सु॒धातु॑दक्षिणमि॒ति सु॒धातु॑ – द॒क्षिण॑म् । वी॒ति ।  
 सु॒वः । प॒श्य । वी॒ति । अ॒न्तरि॑क्षम् । य॒तस्व । स॒दस्यैः॑ ( ) ।  
 अ॒स्मद्वा॒त्रा इ॒त्यस्म॑त् – दा॒त्राः । दे॒वत्रे॑ति दे॒व – त्रा । ग॒च्छ॒त ।  
 म॒धुम॑तीरि॒ति म॒धु – म॑तीः । प्र॒दा॒ता॒रमि॑ति प्र – दा॒ता॒रम् । ए॒ति ।  
 वि॒श॒त । अ॒न॒वहा॑येत्य॒न॒व – हा॒य । अ॒स्मान् । दे॒वया॑नेनेति  
 दे॒व – या॑नेन । प॒था । इ॒त । सु॒कृ॒तामि॑ति सु – कृ॒ताम् । लो॒के ।

सी॒द॒त । तत् । नः । स॒ङ्कृ॑तम् ॥ 45 (68)

(रूपेण॑ – स॒दस्यै॑ – र॒ष्टाद॑श च) (A43)

#### 1.4.44.1

धा॒ता रा॒तिः स॒वि॒तेदं॑ जु॒षन्तां॑ प्र॒जाप॑ति नि॒धिप॑तिर्नो अ॒ग्निः ।  
 त्व॒ष्टा वि॒ष्णुः प्र॒जया॑ स॒ङ् र॒रा॒णो य॑ज॒मा॒नाय॑ द्र॒वि॒णं द॑धातु ॥

स॒मिन्द्र॑ णो॒ मन॑सा॒ नेषि॑ गो॒भिः॒ सꣳ सूरि॑भिर्म॒घव॑न्त् सꣳ स्व॒स्त्या ।  
सं ब्र॒ह्म॑णा दे॒व कृ॑तं य॒दस्ति॒ सं दे॒वानाꣳ सु॑म॒त्या य॒ज्ञिया॑नां ॥  
सं वर्च॑सा॒ पय॑सा॒ सं त॒नूभिः॒ – र॒गन्म॑हि॒ मन॑सा॒ सꣳ शि॒वेन॑ ॥  
त्व॒ष्टा नो॒ अत्र॑ वरि॒वः कृ॑णो – [ ] 46

**1.4.44.1 (Padam)**

ध॒ता । रा॒तिः । स॒वि॒ता । इ॒दम् । जु॒षन्ता॑म् । प्र॒जाप॑तिरि॒ति  
प्र॒जा – प॑तिः । नि॒धिप॑तिरि॒ति नि॒धि – प॑तिः । नः । अ॒ग्निः ॥  
त्व॒ष्टा ॥ वि॒ष्णुः । प्र॒जये॑ति प्र – जया॑ । सꣳर॒रा॒ण इति॑ सं–र॒रा॒णः ।  
यज॑मानाय । द्र॒वि॒णम् । द॒धातु॑ ॥ स॒मि॒ति । इन्द्र॑ । नः ।  
मन॑सा । ने॒षि । गो॒भिः । स॒मि॒ति । सू॒रिभि॑रि॒ति सू॒रि – भिः॑ ।  
म॒घव॑न्निति॒ मघ॑ – व॒न् । स॒मि॒ति । स्व॒स्त्या ॥ स॒मि॒ति । ब्र॒ह्म॑णा ।  
दे॒वकृ॑तमि॒ति दे॒व – कृ॑तम् । यत् । अ॒स्ति । स॒मि॒ति ।  
दे॒वाना॑म् । सु॒म॒त्येति॑ सु – म॒त्या । य॒ज्ञिया॑नाम् ॥ स॒मि॒ति । वर्च॑सा ।  
पय॑सा । स॒मि॒ति । त॒नूभिः॑ । अ॒गन्म॑हि । मन॑सा । स॒मि॒ति । शि॒वेन॑ ॥  
त्व॒ष्टा ॥ नः । अत्र॑ । वरि॒वः । कृ॑णोतु । 46 (50)



**1.4.44.2**

त्व॒नु॒ मा॒र्षु॒ त॒नु॒वो॒ यद्वि॒लि॒ष्टं॑ ॥

यद॒द्य॒ त्वा॑ प्र॒यति॑ य॒ज्ञे अ॒स्मिन् अ॒ग्ने॑ हो॒ता॒र॒म॒वृ॒णी॒म॒ही॒ह॑ ।

ऋ॒ध॒ग॒या॒डृ॒ध॒गु॒ता॒ऽश॒मि॒ष्टाः प्र॒जा॒नन् य॒ज्ञ॒मु॒प॒ या॒हि वि॒द्वान् ॥

स्व॒गा वो॑ दे॒वाः स॒दन॒म॒क॒र्म य॒ आज॒ग॒म स॒व॒ने॒दं जु॒षा॒णाः ।

ज॒क्षि॒वा॒ँसः प॒पि॒वा॒ँसश्च॑ वि॒श्वे॒ऽस्मे॑ ध॒त्त व॒स॒वो व॒सू॒नि ॥

या॒ना॒ऽव॒ह उ॒श॒तो॑ दे॒व दे॒वान् तान् - [ ] 47

**1.4.44.2 (Padam)**

अ॒न्वि॒ति॒ । मा॒र्षु॒ । त॒नु॒वः॑ । यत् । वि॒लि॒ष्ट॒मि॒ति॒ वि - लि॒ष्ट॒म् ॥ यत् ।

अ॒द्य॒ । त्वा॑ । प्र॒य॒ती॒ति॒ प्र - य॒ति॒ । य॒ज्ञे॑ । अ॒स्मिन् । अ॒ग्ने॑ ।

हो॒ता॒र॒म् । अ॒वृ॒णी॒म॒हि॒ । इ॒ह ॥ ऋ॒ध॒क् । अ॒या॒ट् । ऋ॒ध॒क् । उ॒त॒ ।

अ॒श॒मि॒ष्टाः । प्र॒जा॒न॒न्नि॒ति॒ प्र - जा॒नन् । य॒ज्ञ॒म् । उ॒पे॒ति॒ । या॒हि॒ ।

वि॒द्वान् ॥ स्व॒गे॒ति॒ स्व - गा॑ । वः॑ । दे॒वाः॑ । स॒दन॒म् । अ॒क॒र्म॒ । ये॑ ।

आ॒ज॒ग॒मे॒त्या - ज॒ग॒म॒ । स॒व॒ना॒ । इ॒द॒म् । जु॒षा॒णाः ॥ ज॒क्षि॒वा॒ँसः॑ ।

प॒पि॒वा॒ँसः॑ । च॒ । वि॒श्वे॑ । अ॒स्मे॒ इति॑ । ध॒त्त॒ । व॒स॒वः॑ । व॒सू॒नि ॥

या॒न् । ए॒ति॒ । अ॒व॒हः॑ । उ॒श॒तः॑ । दे॒व॒ । दे॒वान् । तान् । 47 (50)

**1.4.44.3**

प्रे॒रय॑ स्वे॒ अ॒ग्ने॒ स॒ध॒स्थे॑ ॥

व॒ह॒मा॒ना॒ भ॒र॒मा॒णा॒ ह॒वी॒ष्णि॒ व॒सुं॑ घ॒र्मं॑ दि॒व॒मा॒ ति॒ष्ठ॒ता॒नु॑ ॥

य॒ज्ञ॒ य॒ज्ञं॑ ग॒च्छ॒ य॒ज्ञ॒प॒तिं॑ ग॒च्छ॒ स्वां॑ यो॒निं॑ ग॒च्छ॒ स्वा॒है॒ष॒ ते॑ य॒ज्ञो॒  
य॒ज्ञ॒प॒ते॒ स॒ह॒सू॒क्त॒वा॒कः॑ सु॒वी॒रः॑ स्वा॒हा॒ दे॒वा॒ गा॒तु॒वि॒दो॑ गा॒तुं॑ वि॒त्त्वा॒  
गा॒तु॒मि॒त॒ मन॑स॒स्प॒त॒ इ॒मं॑ नो॒ दे॒व॒ दे॒वेषु॑ य॒ज्ञ॒ स्वा॒हा॒ वा॒चि॑ स्वा॒हा॒  
वा॒ते॒ धाः॑ ॥ 48

**1.4.44.3 (Padam)**

प्रे॒ति॑ । ई॒र॒य॒ । स्वे॒ । अ॒ग्ने॒ । स॒ध॒स्थ॒ इति॑ स॒ध॒ – स्थे॒ ॥ व॒ह॒मा॒नाः॑ ।  
भ॒र॒मा॒णाः॑ । ह॒वी॒ष्णि॒ । व॒सु॒म् । घ॒र्म॒म् । दि॒व॒म् । ए॒ति॑ । ति॒ष्ठ॒त॒ ।  
अ॒नु॒ ॥ य॒ज्ञ॒ । य॒ज्ञ॒म् । ग॒च्छ॒ । य॒ज्ञ॒प॒ति॒मि॒ति॑ य॒ज्ञ॒ – प॒ति॒म् । ग॒च्छ॒ ।  
स्वा॒म् । यो॒नि॒म् । ग॒च्छ॒ । स्वा॒हा॒ । ए॒षः॑ । ते॒ । य॒ज्ञः॑ । य॒ज्ञ॒प॒त॒ इति॑  
य॒ज्ञ॒ – प॒ते॒ । स॒ह॒सू॒क्त॒वा॒क॒ इति॑ स॒ह॒सू॒क्त॒ – वा॒कः॑ । सु॒वी॒र॒ इति॑  
सु॒ – वी॒रः॑ । स्वा॒हा॒ । दे॒वाः॑ । गा॒तु॒वि॒द॒ इति॑ गा॒तु॒ – वि॒दः॑ । गा॒तु॒म् ।  
वि॒त्त्वा॒ । गा॒तु॒म् । इ॒त॒ । मन॑सः । प॒ते॒ । इ॒म॒म् । नः॑ । दे॒व॒ । दे॒वेषु॑ ।

य॒ज्ञम् । स्वा॒हा॑ । वा॒चि॑ । स्वा॒हा॑ । वा॒ते॑ । धाः॑ ॥ 48 (48)

(कृ॒णो॒तु – ता॒न – षा॑च॒त्वारि॑ञ्श॒च्च ) (A44 )

**1.4.45.1**

उ॒रु॒ञ् हि॑ रा॒जा व॑रु॒णश्च॑का॒र सूर्या॑य॒ पन्था॑मन्वे॒तवा॑ उ ।  
अ॒पदे॑ पा॒दा प्र॑तिधा॒तवे॑ – ऽक॑रु॒ता – ऽप॑व॒क्ता हृ॑दया॒विध॑श्चित् ॥  
श॒तं ते॑ रा॒जन् भि॑षजः॒ सह॑स्र॒मुर्वी॑ गं॒भीरा॑ सु॒मति॑ष्टे अस्तु ।  
बा॒धस्व॑ द्वेषो॒ निर्ऋ॑तिं॒ परा॑चैः कृ॒तं चि॒देनः॑ प्र मु॒मुग्ध्य॑स्मत् ॥  
अ॒भिष्ठि॑तो व॒रुण॑स्य पा॒शोऽग्ने॑रनी॒कम॑प आ वि॒वेश॑ ।  
अ॒पा॒न्नपा॑त् प्र॒तिर॑क्ष॒न्न सूर्यं॑ दमे॒दमे॑ – [ ] 49

**1.4.45.1 (Padam)**

उ॒रुम् । हि॑ । रा॒जा । व॑रु॒णः । च॒का॒र । सूर्या॑य । पन्था॑म् । अन्वे॒तवा॑  
इ॒त्यनु॑ – ए॒तवै॑ । उ ॥ अ॒पदे॑ । पा॒दा । प्र॑तिधा॒तव॑ इति॒ प्रति॑-धा॒तवे॑ ।  
अ॒कः । उ॒त । अ॒पव॑क्तेत्यप – व॒क्ता । हृ॒दया॒विध॑ इति॒  
हृ॒दय॑ – वि॒धः । चि॒त् ॥ श॒तम् । ते॑ । रा॒जन् । भि॑षजः॒ सह॑स्रम् ।  
उ॒र्वी । गं॒भीरा॑ । सु॒मति॑रिति॒ सु – म॒तिः । ते॑ । अ॒स्तु ॥ बा॒धस्व॑ ।  
द्वेषः॑ । निर्ऋ॑तिमि॒ति निः – ऋ॒तिम् । परा॑चैः । कृ॒तम् । चि॒त् ।

ए॒नः । प्रे॒ति । मु॒मु॒ग्धि॒ । अ॒स्मत् ॥ अ॒भि॒ष्टि॒त इ॒त्यभि॒ – स्ति॒तः ।  
वरु॑णस्य । पा॒शः । अ॒ग्नेः । अ॒नी॒कम् । अ॒पः । ए॒ति । वि॒वेश ॥  
अ॒पाम् । न॒पात् । प्र॒ति॒रक्ष॒न्निति॑ प्र॒ति – रक्ष॑न् । अ॒सुर्य॑म् ।  
दमे॑दम इति॑ दमे॑ – दमे॑ । 49 (50)

**1.4.45.2**

स॒मि॒धं यक्ष्य॑ग्ने ।  
प्र॒ति ते जि॒ह्वा घृ॒तमु॒च्चर॑ण्येत् स॒मु॒द्रे ते हृ॒दय॑म॒प्स्वन्तः॑ ।  
सं त्वा॑ वि॒शन्त्वो॑ष॒धी-रु॒ताऽऽपो॑ य॒ज्ञस्य॑ त्वा य॒ज्ञप॑ते ह॒विर्भिः॑ ।  
सू॒क्त॒वा॒के न॒मो॒वा॒के वि॒धे॒माऽव॑भृथ नि चङ्कु॑ण नि॒चेरु॑रसि नि  
चङ्कु॑णाऽव दे॒वैर्दे॒व-कृ॑तमे॒नोऽया॒डव॑ म॒र्त्यैर्म॑र्त्य-कृ॑तमु॒रोरा नो॑ दे॒व  
रि॒ष॒स्पाहि॑ सु॒मित्रा॑ न आप॒ ओष॑धयः – [ ] 50

**1.4.45.2 (Padam)**

स॒मि॒धमि॒ति सं – इ॒धम् । यक्षि॑ । अ॒ग्ने ॥ प्र॒तीति॑ । ते । जि॒ह्वा ।  
घृ॒तम् । उ॒दि॒ति । च॒र॒ण्येत् । स॒मु॒द्रे । ते । हृ॒दय॑म् ।  
अ॒प्स्वि॒त्यप् – सु॑ । अ॒न्तः ॥ स॒मि॒ति । त्वा । वि॒शन्तु॑ । ओष॑धीः ।  
उ॒त । आपः॑ । य॒ज्ञस्य॑ । त्वा । य॒ज्ञप॑त इति॑ य॒ज्ञ – प॑ते ।

ह॒विर्भि॒रिति॑ ह॒विः – भिः॑ ॥ सू॒क्त॒वा॒क इति॑ सू॒क्त – वा॒के ।  
न॒मोवा॒क इति॑ नमः – वा॒के । वि॒धेम । अ॒वभृ॑थेत्य॒व – भृ॒थ ।  
नि॒चङ्कु॑णेति॑ नि – चङ्कु॑ण । नि॒चेरु॑रिति॑ नि – चे॒रुः । अ॒सि ।  
नि॒चङ्कु॑णेति॑ नि – चङ्कु॑ण । अ॒वेति॑ । दे॒वैः । दे॒वकृ॑तमि॒ति  
दे॒व – कृ॒तम् । ए॒नः । अ॒याट् । अ॒वेति॑ । म॒र्त्यैः । म॒र्त्यकृ॑तमि॒ति  
म॒र्त्य – कृ॒तम् । उ॒रोः । ए॒ति । नः॑ । दे॒व । रि॒षः । पा॒हि ।  
सु॒मि॒त्रा इति॑ सु – मि॒त्राः । नः॑ । आ॒पः । ओ॒षध॑यः । 50 (50)

#### **1.4.45.3**

स॒न्तु दु॒र्मि॒त्रास्त॑स्मै भू॒यासु॑ यो॒ऽस्मा॑न् द्वेष्टि॑ यं च॒ वयं॑ द्वि॒ष्मो  
दे॒वीरा॑प ए॒ष वो॒ गर्भ॑स्तं वः॒ सुप्री॑तꣳ सु॒भृत॑मकर्म  
दे॒वेषु॑ नः सु॒कृतो॑ ब्रू॒तात्-प्र॑तियुतो वरु॒णस्य॑ पा॒शः प्र॑त्यस्तो  
वरु॒णस्य॑ पा॒श ए॒धोऽस्ये॑धिषीमहि॒ समि॑दसि॒ तेजो॑ऽसि॒ तेजो॑ मयि॒  
धे॒ह्यपो॑ अ॒न्वचा॑रिषꣳ र॒सेन॑ सम॒सृक्ष॑महि ।  
प॒यस्वाꣳ अ॒ग्न आ ( ) ऽग॑मं तं मा सꣳ सृ॒ज वर्च॑सा ॥ 51

**1.4.45.3 (Padam)**

सन्तु॑ । दु॒र्मि॒त्रा इति॑ दुः-मि॒त्राः । तस्मै॑ । भू॒या॒सुः । यः । अ॒स्मान् ।  
द्वेष्टि॑ । यम् । च । व॒यम् । द्विष्मः॑ । दे॒वीः । आ॒पः । ए॒षः । वः ।  
ग॒र्भः । तम् । वः । सु॒प्री॒तमि॒ति सु - प्री॒तम् ।  
सु॒भृ॒तमि॒ति सु - भृ॒तम् । अ॒कर्म॑ । दे॒वेषु॑ । नः । सु॒कृत॑ इति॑  
सु-कृतः॑ । ब्रू॒तात् । प्र॒तियु॒त इति॑ प्र॒ति - यु॒तः । व॒रुण॑स्य । पा॒शः ।  
प्र॒त्यस्त॑ इति॑ प्र॒ति - अ॒स्तः । व॒रुण॑स्य । पा॒शः । ए॒धः । अ॒सि ।  
ए॒धिषी॑महि । स॒मिदि॑ति॒ सम् - इत् । अ॒सि । तेजः॑ । अ॒सि ।  
तेजः॑ । म॒यि । धे॒हि । अ॒पः । अ॒न्वि॒ति । अ॒चा॒रिष॑म् । र॒सेन॑ ।  
स॒मि॒ति । अ॒सृक्ष्म॑हि । प॒यस्वा॑न् । अ॒ग्ने । ए॒ति ( ) । अ॒गम॑म् ।  
तम् । मा । स॒मि॒ति । सृ॒ज । वर्च॑सा ॥ 51 (56)

(द॒मे॒दम॑ - ओ॒ष॒धय॑ - आ - षट्च॑) (A45)

**1.4.46.1**

य॒स्त्वा ह॒दा की॒रिणा॑ म॒न्यमा॑नो ऽम॒र्त्यं म॒र्त्यो जो॑ह॒वीमि॑ ।  
जा॒तवे॑दो य॒शो अ॒स्मासु॑ धे॒हि प्र॒जाभि॑र॒ग्ने अ॒मृत॑त्वम॒श्यां ॥  
य॒स्मै त्व॑ सु॒कृते॑ जा॒तवे॑द उ॒ लोक॑म॒ग्ने कृ॒णवः॑ स्यो॒नं ।

अ॒श्विन॑ꣳ स पु॒त्रिणं॑ वी॒रव॑न्तं गोम॑न्तꣳ रयिं॑ न॒शते॑ स्व॒स्ति ॥  
त्वे सु पु॒त्र शव॑सोऽवृ॒त्रन् काम॑ का॒तयः॑ । न त्वामि॑न्द्राति रिच्यते ॥  
उक्थ॑-उक्थे॒ सोम॑ इन्द्रं॑ ममाद नी॒थेनी॑थे म॒घवानꣳ - [ ] 52

**1.4.46.1 (Padam)**

यः । त्वा । ह॒दा । की॒रिणा॑ । म॒न्यमा॑नः । अ॒मर्त्य॑म् । म॒र्त्यः ।  
जो॒हवी॑मि ॥ जा॒तवे॑द इति जा॒त - वे॒दः । यशः॑ । अ॒स्मासु॑ । धे॒हि ।  
प्र॒जाभि॑रिति प्र - जा॒भिः । अ॒ग्ने । अ॒मृत॑त्वमि॒त्यमृत॑ - त्वम् ।  
अ॒श्याम् ॥ यस्मै॑ । त्वम् । सु॒कृत॑ इति सु - कृ॒ते । जा॒तवे॑द इति  
जा॒त-वे॒दः । उ । लो॒कम् । अ॒ग्ने । कृ॒णवः॑ । स्यो॒नम् ॥ अ॒श्विन॑म् ।  
सः । पु॒त्रिण॑म् । वी॒रव॑न्तमि॒ति वी॒र - व॑न्तम् । गोम॑न्तमि॒ति  
गो - म॑न्तम् । र॒यिम् । न॒शते॑ । स्व॒स्ति ॥ त्वे इति॑ । स्वि॒ति । पु॒त्र ।  
शव॑सः । अ॒वृत्र॑न् । का॒मका॑तय इति का॒म - का॑तयः ॥ न । त्वाम् ।  
इन्द्र॑ । अ॒तीति॑ । रिच्यते ॥ उक्थ॑उक्थ इत्युक्थे॒ - उक्थे॑ । सोमः॑ ।  
इन्द्र॑म् । ममाद॑ । नी॒थेनी॑थ इति नी॒थे - नी॒थे ।  
म॒घवा॑नमि॒ति म॒घ - वा॑नम् । 52 (50)

**1.4.46.2**

सु॒तासः॑ ।

यदी॑ स॒बाधः॑ पि॒तरं॑ न पु॒त्राः॑ स॒मान॑दक्षा॒ अव॑से हव॒न्ते ॥

अग्ने॑ रसे॒न तेज॑सा जा॒तवे॑दो वि रोच॑से । रक्षो॑हाऽमीव॒चात॑नः ॥

अपो॑ अन्व॒चारिष॑ रसे॒न सम॑सृक्ष्महि ।

पय॑स्वा अ॒ग्न आ॑गमं॒ तं मा॒ स सृ॑ज वर्च॑सा ॥

वसु॑र्वसु॒पति॑र्हि॒कम॑स्यग्ने वि॒भाव॑सुः । स्याम॑ ते सु॒मता॑वपि ॥

त्वाम॑ग्ने वसु॒पतिं॑ वसू॒नाम॑भि प्र म॒न्दे – [ ] 53

**1.4.46.2 (Padam)**

सु॒तासः॑ ॥ यत् । ई॒म् । स॒बाध॑ इति स – बाधः । पि॒तर॑म् । न ।

पु॒त्राः । स॒मान॑दक्षा इति स॒मान॑-दक्षाः । अव॑से । हव॒न्ते ॥ अग्ने॑ ।

रसे॑न । तेज॑सा । जा॒तवे॑द इति जा॒त – वेदः॑ । वी॒ति । रोच॑से ॥

रक्षो॑हेति रक्षः – हा । अमीव॒चात॑न इत्यमीव – चात॑नः ॥ अपः॑ ।

अन्वि॑ति । अ॒चारिष॑म् । रसे॑न । समि॑ति । अ॒सृक्ष्म॑हि ॥ पय॑स्वान् ।

अग्ने॑ । एति॑ । अ॒गम॑म् । तम् । मा॒ । समि॑ति । सृ॒ज । वर्च॑सा ॥

वसुः॑ । वसु॒पति॑रिति वसु – पतिः॑ । हि॒कम् । अ॒सि । अग्ने॑ ।



वि॒भाव॑सु॒रिति॑ वि॒भा – व॒सुः ॥ स्या॑म । ते । सु॒म॒ता॒वि॒ति सु॒-म॒तौ ।  
अ॒पि ॥ त्वा॒म् । अ॒ग्ने । व॒सु॒प॒ति॒मि॒ति व॒सु – प॒ति॒म् । व॒सू॒नाम् ।  
अ॒भि । प्रे॒ति । म॒न्दे । 53 (50)

**1.4.46.3**

अ॒ध्व॒रेषु॑ रा॒जन् ।

त्वया॑ वा॒जं वा॒ज॒य॒न्तो ज॒येमा॑ऽभि॒ ध्या॑म पृ॒थ॒सु॒ती म॒र्त्या॑नां ।  
त्वा॒म॒ग्ने वा॒ज॒सा॒त॒मं वि॒प्रा व॒र्द्ध॒न्ति सु॒ष्टु॒तं । स नो॑ रा॒स्व सु॒वी॒र्यं ॥  
अ॒यं नो॑ अ॒ग्नि॒र्व॒रि॒वः कृ॒णो॒त्व॒यं मृ॒धः पु॒र ए॒तु प्र॒भि॒न्द॒न् ।  
अ॒यं श॒त्रूञ्ज॒यतु॑ ज॒र्ह॒षा॒णो॒ऽयं वा॒जं ज॒यतु॑ वा॒ज॒सा॒तौ ॥  
अ॒ग्नि॒ना॒ऽग्निः स॒मि॒ध्य॒ते क॒वि गृ॒ह॒प॒ति र्यु॒वा । ह॒व्य॒वा॒ङ्-जु॒ह्वा॒स्यः ॥  
त्वञ् ह॒ग्ने ( ) अ॒ग्नि॒ना वि॒प्रो वि॒प्रे॒ण स॒न्ध॒स॒ता ।  
स॒खा स॒ख्या स॒मि॒ध्य॒से ॥ उ॒द॒ग्ने शु॒च॒य॒स्त॒व वि॒ ज्यो॒ति॒षा ॥ 54

**1.4.46.3 (Padam)**

अ॒ध्व॒रेषु॑ । रा॒जन् ॥ त्वया॑ । वा॒जम् । वा॒ज॒य॒न्त इति॑ वा॒ज – य॒न्तः ।  
ज॒ये॒म । अ॒भी॒ति । स्या॑म । पृ॒थ॒सु॒तीः । म॒र्त्या॑नाम् ॥ त्वा॒म् । अ॒ग्ने ।

वा॒ज॒सा॒त॒म॒मि॒ति॒ वा॒ज॒ – सा॒त॒म॒म् । वि॒प्राः॑ । वर्ध॑न्ति । सु॒ष्टु॒त॒मि॒ति॒  
सु – स्तु॒त॒म् ॥ सः । नः । रा॒स्व । सु॒वी॒र्य॒मि॒ति॒ सु – वी॒र्य॑म् ॥  
अ॒य॒म् । नः । अ॒ग्निः । वरि॑वः । कृ॒णो॒तू । अ॒य॒म् । मृ॒धः । पु॒रः ।  
ए॒तु । प्र॒भि॒न्द॒न्नि॒ति॒ प्र – भि॒न्द॒न् ॥ अ॒य॒म् । श॒त्रून् । ज॒य॒तु ।  
ज॒र्ह॒षा॒णः । अ॒य॒म् । वा॒ज॒म् । ज॒य॒तु । वा॒ज॒सा॒त॒वि॒ति॒ वा॒ज॒–सा॒तौ ॥  
अ॒ग्नि॒ना॑ । अ॒ग्निः । स॒मि॒ति॒ । इ॒ध्य॒ते । क॒विः । गृ॒ह॒प॒ति॒रि॒ति॒  
गृ॒ह – प॒तिः । यु॒वा ॥ ह॒व्य॒वा॒डि॒ति॒ ह॒व्य – वा॒ट् । जु॒ह्वा॒स्य॒ इति॑  
जु॒हु – आ॒स्यः ॥ त्व॒म् । हि । अ॒ग्ने ( ) । अ॒ग्नि॒ना॑ । वि॒प्रः ।  
वि॒प्रे॒ण । स॒न् । स॒ता ॥ स॒खा । स॒ख्या । स॒मि॒ध्य॒स॒ इति॑  
स॒म् – इ॒ध्य॒सै ॥ उ॒दि॒ति॒ । अ॒ग्ने । शु॒च॒यः । त॒व । वी॒ति॒ ।  
ज्यो॒ति॒षा ॥ 54 (64)

(म॒घ॒वा॒नं – म॒न्दे – ह्य॒ग्ने – च॒तु॒र्द॒श च) (A46)

**Prasna Korvai with starting Padams of 1 to 46 Anuvaakams : -**

आ ददे – वाचस्पतये – उपयामगृहीतोऽस्या – वायो – अयं वां –  
॥ यावं – प्रातर्युजा – वयं – तं – ये देवा – स्त्रिंश दृ  
दुपयामगृहीतोऽसी – मूर्ध्नि – मधुश्चे – न्द्राग्नि – ओमासो –  
मरुत्वन्त – मिन्द्र – मरुत्वो – मरुत्वान् – महान् – महान्नुवत् –  
कदा – वाम – मदब्धेभिर्हिरण्यपाणिं – सुशर्मा – बृहस्पति  
सुतस्य – हरिरस्य – ग्न – उत्तिष्ठन् – तरणि – राप्यायस्वे –  
युष्टे ये – ज्योतिष्मतीं – प्रयासाय – चित्त – मातिष्ठे – न्द्र –  
मसावि – सर्वस्य – महान्त् – सजोषा – उदुत्यं – धातो –  
रुं हि – यस्त्वा षट्चत्वारिंशत् ।

**Korvai with starting Padams of 1, 11, 21 Series of Panchaatis : -**

(आ ददे – ये देवा – महा – नुत्तिष्ठन्त् – सर्वस्य – सन्तु दुर्मित्रा  
– श्रुतुष्पञ्चाशत् । )

पद पाठे (वाक्य सहित) – प्रथमकाण्डे – चतुर्थः प्रश्नः

**First and Last Padam of Fourth Prasnam : -**

(आ ददे – वि ज्योतिषा । )

॥ हरिः ओं ॥

॥ कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायां पद पाठे -

प्रथमकाण्डे चतुर्थः प्रश्नः समाप्तः ॥

**Details of Panchati and Padam for Kandam 1 – Prasanam 4 – TS 1.4**

	Panchati	Padams
Anuvakam 1	2	109
Anuvakam 2	1	47
Anuvakam 3	1	57
Anuvakam 4	1	43
Anuvakam 5	1	20
Anuvakam 6	1	18
Anuvakam 7	1	19
Anuvakam 8	1	25
Anuvakam 9	1	26
Anuvakam 10	1	43
Anuvakam 11	1	42
Anuvakam 12	1	22
Anuvakam 13	1	35

पद पाठे (वाक्य सहित) – प्रथमकाण्डे – चतुर्थः प्रश्नः

---

Anuvakam 14	1	30
Anuvakam 15	1	20
Anuvakam 16	1	20
Anuvakam 17	1	26
Anuvakam 18	1	29
Anuvakam 19	1	29
Anuvakam 20	1	19
Anuvakam 21	1	26
Anuvakam 22	1	77
Anuvakam 23	1	24
Anuvakam 24	1	23
Anuvakam 25	1	14
Anuvakam 26	1	12
Anuvakam 27	1	15
Anuvakam 28	1	26
Anuvakam 29	1	23
Anuvakam 30	1	21
Anuvakam 31	1	20
Anuvakam 32	1	9
Anuvakam 33	1	19
Anuvakam 34	1	36
Anuvakam 35	1	24

पद पाठे (वाक्य सहित) – प्रथमकाण्डे – चतुर्थः प्रश्नः

---

Anuvakam 36	1	18
Anuvakam 37	1	26
Anuvakam 38	1	23
Anuvakam 39	1	27
Anuvakam 40	1	26
Anuvakam 41	1	26
Anuvakam 42	1	30
Anuvakam 43	2	118
Anuvakam 44	3	148
Anuvakam 45	3	156
Anuvakam 46	3	164
Total →	54	1810